ԺԹ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4848 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 19/1 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1902 ՇԱԲԱԹ 22 ՇԷՎՎԱԼ 1319 ԺԹ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4848

درعلیه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ և է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական և Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ և գաւառներու համար	տարեկան	140	ղր.
» » » »	վեցամսեայ	70	»
» » » »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	Ֆրք.
» » »	վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:

[illegible] բաժանորդի ծախքը [illegible]:

Տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

ԱԶԴՈՒ ՁԱՅՆ

ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ...

Բաւական ժամանակ եղաւ որ հաճոյքը ունեցանք ողջունելու Ուսուցչաց Օգնութեան Սնտուկի մը հաստատումը, որուն համար այնչափ բաներ գրուած էին տարիներ ու տարիներ, և այնչափ ալ առաջարկներ, ծրագիրներ, մտադրութիւններ յայտնուած: Բան մը հաստատուեցաւ վերջապէս, շնորհիւ այդ Ուսում. Խորհուրդին, քննադատուած թէև, բայց վերջապէս բան մը:

Օգնութեան Սնտուկ մը հաստատուեցաւ ըսելով սակայն, չէինք կրնար իրագործուած նկատել Ուսուցիչներու Օգնութեան Սնտուկին գաղափարը: Կանոնագրին հրատարակուելէն ալ ծրագրին թուղթի վրայ գրուած ըլլալու հանգամանքը չէր կրնար փոխել: Առանց հասոյթի աղբիւրներու և առանց դրամագլուխ մը գոյացնելու, ծրագիրը պիտի դատապարտուէր մնալ անգործ, ինչպէս որ մնացած էին անկէ առաջ կրթական ուրիշ բազմաթիւ ծրագիրներ:

Ուսում. Խորհուրդը այդ կէտն ալ ուշադրութեան առաւ, յատկապէս կազմուած մասնախումբերու ձեռքով որոշելով կարգ մը հասոյթի աղբիւրներ՝ որոնցմէ մէկ քանին քննադատութեանց առիթ տուին, և որոնցմէ ամէնէն կարեւորը, հայ ուսուցիչներու կեանքը ապահովագրելու խնդիրը, տակաւին անյայտ կը մնայ, հետաձգուած լուծում, լռելեայն հաշտուելով:

* * *

Այդ հասոյթներուն մէջ ամէնէն աւելի մեր մտադրութեան արժանացածն ան էր՝ որ բոլորովին նոր յարմարութեամբ, և շատ ալ բանիմացօրէն որոշուած էր, այն հասոյթը որ պիտի գոյանար Պոլսոյ հայ ուսուցիչներուն կողմէ ըլլալիք կամաւոր նուէրներով: Քանի որ հաստատուելիք Օգնութեան Սնտուկէն ուղղակի ուսուցիչները պիտի նպաստաւորուէին, ինչո՞ւ իրենք ամէնէն առաջ և ամէնէն աւելի չնպաստէին անոր բարգաւաճելուն, ինչո՞ւ իրենք ալ իրենց աշխատութեան ու նպաստի բաժինը չբերէին բոլոր անոնց, որոնք այդ առթիւ ներկայացող նիւթական դժուարութիւնները հարթելու կը ճգնէին:

Եւ այդ տեսակ աջակցութիւն մը շատ մեծ դժուարութիւն մըն ալ չէր ներկայացներ իրենց համար: Ուսուցիչ մը որչա՞փ ալ գէշ նիւթական վիճակ ունենայ, որչա՞փ ալ համեստ ամսականով մը գործի կոչուած ըլլայ, որչա՞փ որ ալ հոգեր զինքը կքեն, միշտ կրնայ պզտիկ գումար մը տրամադրել այն տեսակ գաղափարի մը համար, — զոր օրինակ Օգնութեան Սնտուկին, — ուրկէ վճարուելու կոչուած է իր ապագայ հանգստութիւնը, իր հիւանդ օրերու ապահովութիւնը, իր անգործութեան օրերուն հացը: Մանաւանդ որ, իրմէ պահանջուածը մեծ բան մը չէր, և Ուսում. Խորհուրդն ալ տրամադրութիւն յայտնած էր ընդունելու նոյն իսկ ամէնէն համեստ գումարը:

Այս պատճառաւ մանաւանդ Ուսում. Խորհրդոյ այդ մասին ցրուած շրջաբերական-հրաւէրը շատ առաջ ընդունելութեան մը առարկայ դարձաւ մեր մամուլին մէջ, և յիշատակուեցաւ գովասանքով մը՝ որ կրնար անսովոր նկատուիլ:

* * *

Ուսուցիչներուն այդ պարտքը, այդպէս քիչ մը ամէն կողմէ մատնանիշ ըլլալէն վերջ, բնականաբար կը սպասէինք որ արժանի կերպով մը հատուցուէր անյապաղ, և հատուցուէր այնպիսի եղանակով որ ոչ մէկ խթանի պէտք չմնար: Սակայն դժբաղդաբար, — և տակաւ ցաւով կ'արձանագրեմ հոս, — ուսուցիչները անփոյթ գտնուեցան իրենց այդ պարտաւորութեան հատուցման մէջ, ու միւսներուն անփութութիւնը կը շարունակէ տակաւին մինչեւ այսօր: Ուսում. Խորհուրդին վերջին շրջաբերականին գաղափարը յղացուելէն ու գործադրութեան դրուելէն ի վեր ամբողջ շաբաթներ անցան, ու քեն մինչեւ նախորդ շաբթու, հարիւրաւոր ուսուցիչներու խումբէ մը հազիւ 1206 ղրուշի գումար մը հասած էր՝ ի նպաստ իրենց Օգնութեան Սնտուկին: Այս շաբթու, Ուսում. Խորհուրդին որոշումներուն մէջ կը տեսնեմ որ 1496 ղրուշի բարձրացեր է այդ գումարը, կը ցեցի յառաջդիմութիւն, որ ոչ մէկուն կրնայ գոհացում տալ, ո՛չ մէկուն հաճոյութեան արժանանալ:

Բոլոր այդ անփոյթ մարդիկը սակայն, բոլոր այդ այսօրուան անտարբերները, մինչեւ Օգնութեան Սնտուկին հաստատումը, գլուխնիս կ'ուտէին իրենց կոչով, անձկալի վիճակը ողբալով, իրենց անապահով ապագային վրայ լալով: Հիմայ ինչո՞ւ ձայն չեն հաներ, ինչո՞ւ խուլի մը պէս գլուխնին ներս քաշած են, երբ իրենց իսկ ապագային համար պզտիկ զոհողութիւն մը ընելու կարգը իրենց եկած է: Ուսում. Խորհուրդը, իր շրջաբերականը ուղղած միջոցին կը յուսար բաւական կլորիկ գումար մը գոյացնել ուսուցիչներու նուէրներէն, գումար մը՝ որ Օգնութեան Սնտուկին դրամագլուխը զօրացնելու համար անհրաժեշտ էր որ դրուէր: Ձեռք բերուած արդիւնքը սակայն, յայտնի է իր բացարձակ խեղճութեամբ:

Այս պայմաններուն մէջ, աւելորդ է ըսել, թէ Օգնութեան Սնտուկին համար դրամագլուխ մը գոյացնելու գաղափարը [illegible], եթէ երբեք Ուսում. Խորհուրդը յոյսը ամբողջովին ուսուցիչներուն վրայ դրած ըլլայ: Վասն զի, եթէ երբեք այդ տեսակ բաղդ մը վիճակի Օգնութեան Սնտուկին թող ո՛չ մէկ ուսուցիչ գանգատի, ոչ մէկ ուսուցիչ բողոքէ.—Մարդը որ ինքզինքին չօգներ, երբեք իրաւունք չունի ուրիշներէ օգնութիւն ակնկալելու:

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ԹՈՔԱԽՏԻ ԱՌԹԻՒ

Թոքախտի անլուծելի հարցը, վերջերս դարձեալ յուզեց բժշկական մամուլը: Բրօֆ. Քոխ, երրորդ անգամ ըլլալով՝ կը յայտարարէր թէ թոքախտը դարմանելու նոր միջոց մը գտած է: Իրաւ է որ առաջուան չափ հաւաստող չէ անոր բուժիչ զօրութեան մասին, սակայն պրոֆէսէօրին հետեւած նոր ուղղութիւնը կ'արժէ ուշադրութեան առնել: Թերեւս կարելի ըլլայ բան մը յուսալ մօտաւոր ապագայի մը մէջ:

Երկարօրէն չպիտի ծանրանամ այդ դիւրին պատրաստութեան եղանակին վրայ, որովհետեւ մանրամասնութիւններու մէջ մտնել պէտք է, որոնք վստահ եմ թէ պիտի ձանձրացնեն ընթերցողը, միայն այսչափ ըսեմ որ հիմնուած է արեան սէրումին հաւաքական կարողութեան վրայ (*):

Անասուններու մորթին տակ կը ներարկեն թոքախտի միքրոպները, որոնք հետզհետէ կը բարձրացնեն արեան հաւաքական կարողութիւնը: Որչափ որ մեծ քանակութեամբ ներարկուի, այնչափ այս կարողութիւնը կը բարձրանայ: Ասոր վրայ հիմնուելով՝ թոքախտաւորներու երակին մէջ 5–10 միլիկրամ թիւպէրքիւլին կը ներարկեն, որ նոյն արդիւնքը կու տայ:

Քոխ կը կարծէ թէ արեան սէրումին այս հաւաքական կարողութիւնը որչափ որ բարձրանայ, այնչափ մեծ պայքար մը կը մղուի թոքախտի պասիլներուն դէմ, և կը յուսայ որ հետզհետէ զայն աւելի բարձրացնելով՝ կարելի ըլլայ բուժում ձեռք բերել:

Իր փորձերը, մինչեւ հիմա, շատ քաջալերիչ չեն: Հիւանդութեան սկիզբը, մեծ բարեփոխում առաջ կը բերեն, բայց ոևէ ազդեցութիւն չունին, երբ հիւանդութիւնը առաջացած է:

Ինչպէս ըսի, այս գիւտը դեռ շատ նոր է ու կարելի չէ վերջնական վճիռ մը արձակել, բայց անուրանալի արժէքը ունի, որ նոր ուղղութիւն մը կու տայ այս կարգի հետազօտութիւններուն, որ կատարելագործուելով, ինչպէս ինքն ալ կը յուսայ, մեծ արդիւնք մը կրնայ խոստանալ:

* * *

Այս առթիւ, աւելորդ չեմ համարեր, քանի մը առողջական խրատներ տալ, թոքախտի մասին: Որովհետեւ եթէ՝ առողջապահական սկզբունքները կէտ առ կէտ գործադրուին, վստահաբար, զգալի կերպով պիտի նուազի անոր զոհերուն թիւը: Սակայն պէտք եղածին պէս զգուշանալու համար, անհրաժեշտ է գիտնալ թէ ինչպէս կը տարածուի այս հիւանդութիւնը:

Երկար ժամանակէ ի վեր, կը կրկնեն թէ ժառանգական է թոքախտը, ինչ որ ժողովուրդին մէջ արմատացած կարծիք մը եղած է, և անշուշտ շատերը պիտի զարմանան, երբ ըսեմ որ՝ եթէ ոչ բոլորովին, գոնէ մեծ մասամբ սխալ է ատիկա: Մանուկը թոքախտաւոր չի ծնիր և ո՛չ ալ թոքախտաւոր ըլլալու ընդունակութիւն մը կ'ունենայ: Բազմաթիւ ապացոյցներ կան. Լանտուզիի 2200 հիւանդներու մէջ 96 հատը միայն ժառանգական էին: Եթէ թոքախտաւոր հայր կամ մայր մը իր զաւակին կը փոխանցէ հիւանդութիւնը, ատիկա ոչ թէ ժառանգութեամբ է, այլ անմիջական փոխանցումով, համբուրելով ևլն: Ահա՛ թէ ինչո՛ւ, ընկերութեան ամէնէն առաջին պարտաւորութիւններէն մէկն է, հեռացնել մանուկը վարակուած միջավայրէն:

Բացօդեայ կեանքը, մարմնամարզ, կազդուրիչ սնունդ մը, մեծ լաւ ազդեցութիւն ունեցած են հիւանդութեան վրայ. իսկ բնակարանի անմաքրութիւն, խոնաւութիւն, օդի պակասութիւն, ու մանաւանդ այն բոլոր արհեստները, ուր գործաւորները հարկադրուած են փոշելից օդ շնչել, խիստ վնասակար են:

Բայց անտարակոյս, թոքախտի երկու գլխաւոր պատճառներէն մէկը, անբաւական սնունդն է, իսկ միւսը, ոգելից ըմպելին: Վարակումը առիթ կ'ունենայ, առ հասարակ մարդաշատ և խճողուած գործարաններու միջոցաւ: Ենթադրենք թէ թոքախտաւոր մը գետին կը թքնէ, մաղասը կը չորնայ ու փոշիին հետ կարելի է շնչուին անոր մէջ գտնուող միքրոպները. բնականաբար, տկար կազմութիւն ունեցողը՝ չպիտի կրնայ դիմանալ անոնց զօրութեան ու պիտի ընկճուի: Այս տեսակ փոխանցում առիթ կ'ունենայ ընտանիքներու, աշխատանոցներու, արհեստանոցներու ու մանաւանդ հիւանդանոցներու մէջ. ուստի թոքախտաւոր մը պէտք չէ երբեք գետին թքնէ—առ հասարակ պէտք չէ երբեք գետին թքնել—այլ յատուկ թքամանի մը մէջ, զոր պարտաւոր է միշտ իրեն կրել:

Շատ անգամ, հիւանդները հազալու ատեն թուքի մասնիկներ կ'արձակեն իրենց բերնէն դուրս, որոնք շատ վտանգաւոր պասիլներ կը պարունակեն, հետեւաբար հազալու ատեն անոնց շատ պէտք չէ մօտենալ:

Կաթով և միսով վարակումը, թէպէտ աւելի նուազ, բայց անուրանալի է. Անցեալ տարի, յուլիս ամսուն Անգլիոյ գումարուած բժշկական համաժողովին մէջ, բրօֆ. Քոխ քանի մը փորձերու վրայ հիմնուելով՝ յայտարարեց թէ անասուններու թոքախտը չի փոխանցուիր մարդուն, սակայն ասիկա լոկ կարծիք մըն է տակաւին, ու հակառակ Քոխի մեծ հեղինակութեան, շատ մը փորձեր կը հաստատեն իրողութիւնը: Ամէն պարագայի մէջ, խոհեմութիւն է միշտ եռացած կաթ խմել, որովհետեւ, եթէ այդ տաքութիւնը բաւական չէ պասիլներ սպաննելու, գոնէ շատ կը տկարացնէ անոնց թունաւոր զօրութիւնը:

Կարագն ու պանիրն ալ, երբեմն կը պարունակեն այդ պասիլները. այդ պատճառաւ առողջապահական տեսակէտով՝ եփուած կաթէն շինուած պանիրը, նախամեծար պէտք է համարել:

Այսպէս, եթէ կէտ առ կէտ գործադրուին առողջապահական կանոնները, մաքուր օդ, բաւականաչափ սնունդ, հոգատար խնամք մը ոչ միայն պիտի կասեցնեն հիւանդութիւնը, այլ շատ պիտի նուազեցնեն վարակուելիքներու թիւն ալ:

Բարիզ Գ. ԿԻՐԻԼՃԵՆԿԵԱՆ

(*) Թոքախտաւորներու արեան սէրոմը՝ եթէ թոքախտի պասիլներու հետ խառնեն, սէրոմը յատկութիւն ունի՝ զանոնք իրարու քով բերելու, մէկ քանի կէտերու վրայ հաւաքելու: Ասոր կ'ըսեն «Հաւաքողական կարողութիւն» (pouvoir agglutinant):

ԱՆԳԼԻՈՅ

ԱՐՏԱՔԻՆ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՎԻՃԱԿԸ 1901Ի ՄԷՋ

Տասնեւիններորդ դարու առաջին տարւոյն մէջ՝ Անգլիա բռնուած էր ահաւոր պատերազմի մը, որ շարունակուեցաւ մինչեւ 1802 տարւոյն առաջին ամիսները. հակառակ ասոր, սակայն, ընդհանուր բարգաւաճման տարի մըն էր ան Անգլիոյ համար, որուն ներածումները և արտածումները արագօրէն աճման վիճակի մէջ էին: 1801ի արտածումներու գումարը հասած էր 39,730,659 ա. ո.ի, մինչդեռ 1800ինը եղած էր 36,929,007 ա. ո. և 1799ինը 35,903,851 ա. ո. և ներածումներու գումարը 1801ին հասած էին 30,435,268 ա. ո.ի, 1800ինը ըլլալով 28,257,781 ա. ո., իսկ 1799ինը 24 միլիոն 66,700 ա. ո.:

Քսաներորդ դարու առաջին տարին ալ կը վերջանայ, այն յուսով թէ շատ սուղի նստած Թրանսվալի արդի պատերազմը վերջ պիտի գտնէ հաշտութեամբ մը՝ որ գէթ յուսանք տեւական ըլլայ: Պատերազմ մը որ, ի՛նչ որ ալ ըլլան անոր ծագման անհրաժեշտութեան կամ ուրիշ նկատումներու մասին յայտնուած կարծիքները, ու ձանձրալի դարձաւ: Ներկայ պատերազմը սակայն եղաւ անոնցմէ մէկը, որոնք կը զգան առեւտրական շարժումը, և ներկայ տարին կը լրանայ վաճառականական աւելի կայուն քան թէ զարգացման, գներու անկման, և վերջապէս շահերու նուազման շրջանով մը: Անգլիոյ առեւտուրը և ճարտարարուեստը, որուն վերականգնման շարժումը—որ սկսաւ 1897-8ին և որ հասաւ իր գագաթնակէտին 1899ին—թէեւ դադրեցաւ, սակայն հեռու էր ունենալէ ընդհանուր անկումի բնոյթը, որ տարուան առաջին ամիսներուն յատկանիշը եղած էր:

1900ը վախերով և յուզումներով լեցուն տարի մըն էր.— ձախողութիւններ և յաջողութիւններ անգլիական բանակին համար Հարաւային Ափրիկէի մէջ, սով Հնդկաստանի և պատերազմ Չինի մէջ, այս վերջինը իր վտանգաւոր կացութիւններով, խառնակութիւններ արեւմտեան Ափրիկէի մէջ, ընտրութիւն Մ. Նահանգաց նախագահին, երկաթի և հանքածուխի գներուն ահագին բարձրացումները, ընդհանուր կեդրոնական Եւրոպայի մէջ՝ գլխաւորաբար Ֆրանսայի և Գերմանիոյ ժողովրդային յուզումը պատերազմին նկատմամբ, և շարունակական դադարումը Թրանսվալի ոսկիի արտածման: Սակայն 1901ը աւելի վախերը և յուզումները ցրուելու քան թէ զանոնք աւելցնելու բնոյթներն ունեցաւ. Թէեւ Հնդկաստանի այս տարուան անձրեւները կատարելապէս գոհացուցիչ չեղան, և դեռ սովը բոլորովին անհետացած չէ այդ երկրէն, սակայն բաղդատմամբ նախորդին, 1901ը Հնդկաստանի համար նպաստաւոր և յուսառու տարի մըն էր: Չինի պատերազմն ալ վերջացաւ այն տեսակ կարգադրութեամբ մը, որ յուսալի է թէ, այդ ընդարձակ կայսրութեան առեւտուրը նոր զարկ մը առնէ:

Վերջացող տարւոյն ամէնէն կարեւոր դէպքերէն մէկն էր Գերմանիոյ սեղանաւորական և արուեստագործական տագնապը, որ մեքենագործական ձգտումներու վերականգնում մը առաջ բերաւ այդ երկրին մէջ: Հակառակ շատերու այն կարծիքին թէ Անգլիա հանդէպ Մ. Նահանգներու և Գերմանիոյ՝ կորսնցնելու վրայ է իր դիրքը իբրեւ յաղթող [illegible] առեւտրական և ճարտարարուեստական պայքարին մէջ, և հակառակ Հարաւ-Ափրիկէի պատերազմին իբրեւ հետեւանք տուրքերու յաւելման, [illegible] սեղանաւորական նեղութիւններէ և առեւտրական տագնապէ: Եւ սակայն Գերմանիան էր որ ամէնէն աւելի ցնցուեցաւ Չինի խառնակութիւններէն և Հարաւային Ափրիկէի պատերազմին անուղղակի հետեւանքներուն հակազդեցութենէն: Իսկ Միացեալ Նահանգներու համար, զանազան պատճառներով, վերջացող տարին բարգաւաճման և հաստատումի նշանաւոր շրջան մը եղաւ, և հակառակ ասոր, միլիոնատէրներու այդ երկրին մէջ է որ սեղանաւորական անձկութեան մը վախը կը տիրէ, և արտաքին վաճառականութեան աւելի լաւ պայմաններ ձեռք բերելու համար՝ փափաք մը՝ մաքսային խոչընդոտները ջնջելու: Նշանակելու արժանի է նաեւ սա պարագան թէ Մ. Նահանգներու Անգլիոյ դէմ մրցումի գլխաւոր զէնքերէն ամէնէն կարեւորը, բամպակեղէն ապրանքներու ճարտարարուեստը, բարգաւաճումին հակառակ ազդեցութեան տակ գտնուած էր վերջին երկու տարիներուն մէջ:

* * *

Դառնալով այժմ վերջացող տարւոյն մանրամասնութեանց, նախ նկատի առնենք Անգլիոյ ներածման և արտածման ընդհանուր վիճակը, և ընթերցողին որոշ գաղափար մը տալու համար անոր ընդարձակման աստիճանին վրայ, զանազան տարիներու ներածման և արտածման բաղդատական ցուցակը կը դնենք հոս, (Թուանշաններու ծայրի երեք զէրօները ջնջած ենք)

	Ներծմ.	Արտծմ.	Ներած. մներու յաւելմ.
Տարի	Ա. Ո.	Ա. Ո.	
1801	30,435	39,730	
1890	420,692	328,252	92,440
1891	435,441	309 114	126,327
1894	408,345	273,786	134,590
1896	441,607	296,389	145,418
1898	470,604	294,010	176,594
1900	523,633	354,551	169,082
1901	521,506	346,120	175,386

Տարակոյս չկայ թէ ընթերցողին ուշադրութիւնը պիտի գրաւէ ներածումներուն ահագին աւելցութիւնները արտածումներուն վրայ, սակայն պէտք է աւելցնենք թէ այս թուանշանները միայն եղած առեւտուրին—ապրանքներու—արժէքները ներկայացնելով չեն պարունակեր այն զանազան աղբիւրները՝ որոնցմէ դրամ կը մտնէ երկրին մէջ, օրինակի համար դրամագլուխները, ապահովագրական, շոգենաւային, երկաթուղիի ընկերութիւնները. Անգլիացիներու ձեռք գտնուած օտար զանազան արժեթուղթերը և այլն, որոնց տոկոսները կամ շահաբաժինները կը ստանան: Ընթերցողին գլխաւոր ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմ 1801էն մինչեւ 1901 մէկ դարու ժամանակամիջոցին մէջ Անգլիոյ արտաքին վաճառականութեան ահագին զարգացումին վրայ, որ խորհրդածութեան անհուն նիւթ կը մատակարարէ:

Գլխաւոր ապրանքներու գնոց շարժումներուն՝ համառօտ գաղափար մը տալու համար, հոս կ'արտագրենք «Economist»ի ամսական ցուցակներէն քաղուած գնոց միջինները վերջին երկու տարուան մէջ:

	1900	1901
	ո. շ. բ.	ո. շ. բ.
Հում երկաթ թոնը	3. 3. 6	2.16.—
Պողպատէ ձողեր »	6 —.—	5.10.—
Հանքածուխ »	1. 2. 10	1.—.—
Պղինձ »	72.15.—	55.—.—
Թիթեղ »	121.—.—	112.—.—
Բամպակ լիպրան	$5\frac{9}{16}$	$4\frac{3}{4}$
(Middling տեսակը)		
Բուրդ լինքոլըն լիպրան	$8\frac{1}{2}$	$7\frac{3}{4}$
Ցորեն քուօրթըր	1. 7. —	1. 7. 1

Ինչպէս կը տեսնուի գները գրեթէ առանց բացառութեան նախորդ տարուընէ վար եղած են անցեալ տարուան մէջ և որոնց մէջ պղինձի գնոյն անկումը ամէնէն աւելի է, բան մը որ ամէնէն աւելի կարեւոր է, նկատի առնելով ելեկտրական ուժին գործածման սաստիկ ահագին ծաւալումը: Անկումին պատճառ կը թուի ըլլալ գլխաւորաբար շահադիտութիւնը: Ամերիկեան պղինձի միացեալ ընկերութեանց ջանքերը, գները վեր բռնելու մասին և հետեւաբար կուտակուած ամբարներուն ահագին քանակները՝ Մ. Նահանգաց մէջ առաջ բերաւ վախ մը թէ այդ քանակները յանկարծ կրնան հրապարակ նետուիլ. ասկէ զատ, վերջին տարիներու գներու բարձրացումները պատճառ եղան ահագին դրամագլուխներու գործածման պղինձի նոր հանքերու համար, որոնք հիմա ի վիճակի են արտադրելու այդ մետաղը, զգալի կերպով աւելցնելով մատուցումը:

Մանչէսթըր ՊԱՅԸՐ

ՈՒՐՖԱՅԻ ԳՈՐԾԵՐ

(Թղթակցութիւն «Արեւելք»ի)

Ամանոր.—Դիմումներ դէպ ի Հայ. եկեղեցի.—Եղեռնական դէպք մը.—Ս. Ծնունդը ու տնտեսական պայմաններ:

ՈՒՐՖԱ, 5 Յուն. 1902

Այս անգամի Ամանորին առթիւ նախընթաց տարիներէն աւելի ոգեւորութիւն երեւցաւ տեղւոյս ազգայիններուն մէջ: Տարեմուտին համար շնորհաւորական ու հրաժեշտի բանախօսութիւններով հանդէսներ կատարուեցան Ազգ. Լուսաւորչեան, Բարձր. Նախակրթարանի ու Ս. Սարգիս վանքի Ազգ. Որբանոցին մէջ:

Այս վերջինին՝ Որբանոցին հանդէսը, որ Լսարանի հանդէսին պէս գիշերը տեղի ունեցաւ, իր քիչ մը ընտանեկան ու ամենամտերիկ հանգամանքով սիրունութեան կողմէ գերազանցեց միւսները. Սկիզբ-

---

—» 85 «—

ՔԻՒԼ ՄԱԲԻ

ԱՐԳԻԼՈՒԱԾ ՊՏՈՒՂԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԺԵՐՈՄԻ ՊԱԶԱՐԻՆ ԱՂՈՒՈՐ ԱՂՋԻԿԸ

ԺԴ

ՄՏԱԾՈՒՄ ՄԸ ԳԱՆԿԻՆ ՄԷՋ

—Ձգէք զայն:

—Պէտք զայն:

—Ի հարկէ, Բարիզէն պէտք հեռացնենք զայն:

—Անիկա ի դերեւ պիտի հանէ մեր յաջողութիւնը:

—Ֆրանսայէն դուրս պէտք հանենք զայն:

—Ետեւէն պիտի գամ:

—Մեզ որ զիս ալ չի սիրեր այդ պէս, ըսաւ Ռօզ հառաչելով... շատ երջանիկ պիտի ըլլայինք միասին...

Ժան ուսերը ցնցեց. ինք կապուած ձիու մը պէս խորին չէր նայած, այլ [illegible] էր: Ռօզ շարունակեց.

—Պէտք մեծցնէինք մեր աղջիկը... և այն ատեն գէթ պիտի կրնայինք անոր տալ իր հօրը անունը: Բայց ո՛չ, ամէն բան լմնցած է. ինչպէս յայտարարեցիք, պիտի նախընտրէք մեռնիլ քան Ռէժինէն հրաժարիլ:

Ու երբ հիմարիկ Բարիզուհի մը, խօսակցութեան նիւթը փոխելով, ըսաւ.

—Ինչ գեղեցիկ առարկաներ կան հոս: Այսչափ արուեստասէր չէի կարծեր ձեզ, սիրելի Ժան...

Ժան սարսռաց, այդ վերջին երկու բառը լսելով. մի գուցէ Ռօզ ծուղակի մը մէջ ձգել կ'ուզէր զինքը:

Մանկամարդ աղջիկը ոտքի ելած կը պտըտէր սրահին մէջ, աչքէ անցընելով հին և արժէքաւոր կարասիները, թանկագին անօթները, գորգերը և հին զէնքերը: Ու այս առարկաներու իւրաքանչիւրին առջեւ բացագանչութիւններ կ'արձակէր: Մերթ քաշքշելով կը խնդար. իր այտերը վարդագոյն եղած էին ու աչքերը կը շողային:

Ժանի կասկածները փարատեցան, խորհելով թէ Ռօզ իր որոշումը արդէն իսկ առած էր իր քրոջ նկատմամբ և թէ իր տունը եկած էր, քիչ մը զբօսնելու համար: Ուստի զուարթ կերպարանք մը առնելով՝ Ռօզին մօտեցաւ.

—Գեղեցի՞կ չէ այս բնակարանը... իշխանի մը արժանավայել ճշմարտապէս...

—Ժան, ձեզի պէտք արժանավայել, աւելցուց Ռօզ ծիծաղելով:

—Ուրիշ հազուագիւտ կարասիներ, նկարներ ու արուեստական առարկաներ ալ կան հոս հոն ցիրուցան, զորս չեմ համարձակիր ցուցնել ձեզի:

—Բայց ինչո՞ւ չէ, ինչո՞ւ չէ:

—Կը փափագի՞ք:

Ու Ժան թեւը առաւ Ռօզին, ըսաւ.

—Շա՛տ լաւ, վեր ելլենք, առաջին յարկին մէջ կը գտնուին:

Ռօզ անփութօրէն առաւ Ժանի թեւը: Ու երբ վերի յարկը ելան, մանկամարդ աղջիկը սկսաւ հետաքրքրութեամբ դիտել շուրջի առարկաները, որոնք իրենց արժէքաւոր հնութեամբը հիացում կ'ազդէին իր վրայ: Ռօզ դարակները կը բանար, ամէն անգամ որ պատեհ առիթ մը կը ներկայանար:

—Հետաքրքիր չէ՞ք գտներ զիս, ըսաւ Ռօզ:

—Ո՛չ, պատասխանեց Ժան:

Այս վերջինը թոյլ կու տար որ մանկամարդ աղջիկը ուզածին պէս շարժի: Եւ երկու անգամ ալ, ինչպէս ժամ մը առաջ, Ռօզ խորհրդաւոր թուղթեր ձգեց դարակներու մէջ, առանց Ժանի կողմէ նշմարուելու: Յետոյ ձեռքը երկարելով՝ հրաժեշտ առաւ:

—Մնաք բարով... կը նեղէ՞ք որ մերթ ձեզի այցելեմ:

—Անտարակոյս, պատասխանեց Ժան կենսախնդութեամբ, բայց քիչ մը զարմացած:

—Այն ատեն կու գամ, բայց կը վախնամ որ [illegible] չպատճառեմ ձեզի...

—Ո՛չ, Ռօզ, ի՛նչ կ'ըսէք:

—Ասոր առաջքը առնելու համար, նամակ պիտի գրեմ ձեզի, հոս գալէ առաջ, հասկնալու համար ձեր տրամադրութիւնը, զոր նամակով պիտի իմացնէք ինծի...

Ռօզ մեկնեցաւ: Ժան սկսաւ խորհիլ մանկամարդ աղջկան զարմանալի ընթացքին վրայ: Անշուշտ նախկին սէրը չէր որ արթնցած էր Ռօզի սրտին մէջ: Ուրեմն ի՛նչ նպատակ ունէր ան: Միթէ որ անկարելի բան մը չէր իր քրոջմէն հրաժարիլը: Յաճախ, կիներու գլխուն մէջ այնպիսի մտածումներ կը պտտին, որոնք ամէն հաշիւ տակն ու վրայ կ'ընեն:

—Նախանձո՞ւ, թերեւս կը մրմնջէր Ժան ինքնիրեն:

Ամէն պարագայի մէջ, եթէ Ռօզ գաղտնի դիտաւորութիւն մը ունէր իր նկատմամբ, գէշ վարուելու չէր անոր հետ, ընդհակառակը անոր երթալու էր, մինչեւ որ կարենար դիտաւորութիւնը հասկնալ:

(Շարունակելի)

բէն մինչեւ վերջը որբերուն և հիւանդանոցներուն գլխին վրայ տխրեւ զուարթութիւն մը կը ցոլայ։ Երգ, դաշնակ, արտասանութիւններ, զուարճախօսներկայացում, ընծայաբաշխութիւն ու չափաւոր կերուխում—առանց ոգելից ըմպելիքի—բովանդակութիւնը կը կազմէին այդ զբօսանքին յայտագրին։ Հրաւիրեալները՝ որոնք Առաջնորդ Հօր հետ աւելի երկու հարիւր գացած էին՝ նոյն կերպով ու շատ զուարթ պատուասիրութեան -ով քաղաք դարձան գիշերուան ժամ 6ին։

* * *

Տեղւոյս Առաջնորդարանի թեմերէն Սեւերէկ գիւղաքաղաքի մէջ՝ 5 տուն Հայ-Բողոքական, 1 տուն Հայ Կաթոլիկ և 2 տուն Ասորի Հայ. եկեղեցիի ծոցը դիմած են։ Կառավարութեան գիմաւորով առանց Gուճուսի տուամբն փոփոխութեան ձեռնարկուած է։ Սեւերէկէ կ'իմացնեն թէ նոյն համայնքներէն ուրիշներ ալ կան, որոնք մտադրութիւն ունին Հայ. եկեղեցի դիմելու։

* * *

Թէեւ չենք սիրեր անհատական գոյն ունեցող իրողութիւններու մասին գրելու, սակայն կը հաղորդենք հետեւեալ պարագան մէկ քիչ մը արտակարգութեան պատճառաւ։

Հայ կին մը ու այրիկ՝, որոնք երբեմն կրօնի տարբեր անուններ ալ կ'առնէին իրենց վրայ, այնչափ գէշ համբաւ մը սփռած էին իրենց շուրջ՝ որ տեղական կառավարութիւնը վերջերս որոշած էր զանոնք Հալէպ աքսորել։

Առանց գիտ. 31 գիշերը փողոցի մը մէջ զարնուեցան՝ ու հիմա կը դարմանուին։ Վիրաւորեալները յայտարարութիւններուն նայելով՝ իրենց դէմ զէնք գործածած է եղեր իրենց ազգականներէն երիտասարդ մը, որ — աւելցնենք մենք ալ՝ ինչպէս կը խօսուի հասարակութեան մէջ՝ շատ անպատուութիւն կը զգայ եղեր իր այդ մերձաւորներու գայթակղիչ կեանքէն։

Իր որդւոյն մասին ամբաստանութեան ու ձերբակալութեան այս կարգի խօսքեր լսելով, «ամբաստանեալ» երիտասարդին ծերունի հայրը՝ նոյն գիշերն իսկ յանկարծամահ եղաւ, ու յաջորդ 1ին առաւօտը՝ ամենուն բերանն էր այս եղերերգական պատահարին պատմութիւնը։ Կ'ըսուի թէ զարնուած կիներուն վէրքերը բաւական ծանր նկատուած են։ Անոնցմէ առաջ անցեալ գիշեր ծերունի մը՝ Միրօ աղա՝ որ իր ետեւէն կը թողու բարեպաշտ համբաւը, և որ իր հին մարդու բարեմիտ նկարագրով՝ շատ սիրելի էր Մեւլի Քարադաղ Աչիքեթին անուանի պէտ և հետեւողներուն հրամանատար Իպրահիմ փաշային։

* * *

Այսօր՝ Ծրագալոյս Ս. Ծննդեան՝ մէկն է տարուան այն օրերէն, ուր երբ կարօտի հոգեկայոյ պատուարութիւնը կը խօսի Հայ. քրիստոնեայի սրտին, միւս կողմէ ներքինական պէտքերու հոգն ու կարօտութիւնն ալ կը ճնշեն, կը դժուարենան իր մտքը։

Արդէն ձմեռնային այս օրերը, գործերու նուազման շրջանի մը մէջ, կենսապահիկ պէտքերու անողոք հարկին տակ աւելի տառելի կամ նուազ անճարակ օրեր բոլորել կու տայ աղքատին, որ այս տարի մանաւանդ շրջաթուս մէջ չէ չէին ծախսեր միայն առաւել եկեղեցիէ անուռնէն, որուն անձկութիւնն ալ ամբողջը չի վերցներ։

Այս ամենուն հետ գոյութիւն ունի սակայն քաղաքներական պարագայ մը, որ քիչ գոհունակութիւն չի պատճառեր։ Կիմամ՝ ձիւնէ յուրակ՝ պատուերը կրկնեցնող ձեռնարկութեան նախորդ շրջանին բոլորովին տարբեր—կ'ընթանայ շատ անօրինակ՝ բարեկամներ համբերաքի մը յարատեւական յոյսը նկրտելով գուրտերու հողագործ ու քաղաքային գաւառականներուն միտ. գամայն, որոնց վիճակը անտանելի դարձած պիտի ըլլար՝ եթէ Աստուած չըլլէ՝ հողագործներուն համար նոյն ձմեռող տարի մը ըլլար նաև։ Գ. Կ. Ո.

ՄԵՂՈՒԱԲՈՒԾՈՒԹԵԱՆ
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐ

Պոլիս, Պայազիտ, Զառըրճըլար Քարաւանսարայի Սամբրինճի խան, թիւ 9։

Գիւղացիներու և աղքատականներու համար մեղուաբուծութիւնը խիստ շահաւոր է։ Երբ արտերու, ծառերու, անտառներու շուրջը փեթակներ դրուին, մեղուները ծաղիկներուն մօտենալով հիւթ կը քաղեն, որով թէ՛ բերքը և թէ մեղրը առատ կ'ըլլայ։ Մեղուներու քիչ մեղր տալուն պատճառը այն փեթակներն են, զորս կը շինեն փտած ծառերու կոճղերէն ու կողովներէն։ Բայց հիմա այդ հին ձեւ փեթակները ալ չեն գործածուիր. անոնց տեղ կ'առնեն նոր տեսակ փեթակներ, զորս ամէն մարդ կրնայ շինել իր ձեռքով. մանաւանդ որ անոնք առաջիններէն շատ աւելի մեղր կ'առնեն։ Այս նոր փեթակներուն շնորհիւ կարելի կ'ըլլայ շատ մեղուներ հանել, մեղուներուն վիճակը և հիւանդութիւնները և բառ այնմ դարման տանիլ։ Վերջապէս այս փեթակները բազմաթիւ առաւելութիւններ կը ներկայացնեն, զորս երկար պիտի ըլլար հոս ամբողջ բերել։ Մեղուաբուծութեան վերաբերեալ ամէն տեսակ գործիքներ կը ծախուին, Պոլիս, Պայազիտ, Սամբրինճի խան, թիւ 9։ 790 5—5

Քաղաքական Լուրեր

ԱՒՍՏՐԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Գերմանիոյ մաքսային սակացոյցը.—Գերմանիոյ նախարարներուն յայտարարութիւնները.—Առեւտրական համաձայնութիւն մը.—Գերմանիոյ, Աւստրիոյ ու Ռուսիոյ լրագիրները։

Բրուսիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ Գերմանիոյ նախարարապետ Ֆոն Պիւլով կոմսին և ելմտական նախարար Պ. Ֆոն Ռայնպապէնի ըրած յայտարարութիւններէն սա կը հետեւի թէ Գերմանիոյ նախարարութիւնը կը համակերպի հողագործական կուսակցութեան։ Երկու նախարարները և մանաւանդ Ֆոն Պիւլով կոմսը բացարձակ կերպով հաւաստեցին թէ որ և է պարագայի մէջ պիտի չդիջանի մաքսային սակացոյցին արամադրած նուազագոյն սակը՝ արմտիքներու մուտքի մաքսին համար։ Վիեննայի կէս պաշտօնական լրագիրը՝ Բոլիթիշէ Քորէսբոնտէնց, իբրեւ պատասխան, հետեւեալ օրը հրատարակեց Բեդերսպուրկէն լուր մը՝ ծանուցանող թէ տեղւոյն աւստրիական դեսպան Պարոն Ֆոն Արէնթալ տեսակցութիւն մը ունեցած Ռուսիոյ ելմտական նախարար Պ. տը Վիթէի հետ, որպէս զի ուղղութիւն մը գծուի երկու պետութեանց իրարու նկատմամբ հետեւելիք ընթացքին համար՝ իրենց շահերը պաշտպանելու նպատակով։ Վիեննայի լրագիրները շատ կը խօսին այդ լուրին վրայ, որ մեծ կարեւորութիւն ունի. արդէն խնդրոյ նիւթ կ'ընեն Ռուսիոյ ըլլալիք դիջողութիւնները, անկէ աւելի շահաւոր պայմաններ ձեռք բերելու ճարտարագործական արտադրութեանց մասին, որոնց համար պիտի բացուի ռուսական անհուն հրապարակը՝ որ մինչեւ Խաղաղական ովկիանոս կը տարածուի։ Նոյն Ֆրայէ Բրէսէ նպաստաւոր կերպով կը խօսի ռուսական արքաններու արտածման համար ըլլալիք դիջողութեան. նաև կը ջանայ հաստատելու Հունգարացիներուն թէ բնաւ վախնալիք բան մը չունին այդ կողմէն ըլլալիք մրցումէ մը։ Ամէնէն աւելի պէտք եղածը այն է որ Աւստրիա-Հունգարիա տալիքը ըլլայ մաքսային սակացոյցի նպաստաւոր պայմաններ ընդունելու Ռուսիոյ։ Այդ պարագային մէջ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ քաղաքական-առեւտրական կացութիւնը բոլորովին պիտի փոխուի։ Աւստրիա-Հունգարիա իր ձեռքը ունենալով առաջին դիջողութիւնը, Գերմանիա պիտի ստիպուի անոր օրինակին հետեւելու և ինքն ալ իր կողմէ միեւնոյն առաւելութիւնները ընծայելու Ռուսիոյ։ Ասոր հետեւանքը այն պիտի ըլլայ որ Գերմանիա պիտի զգայէ Աւստրիայէն հոն տարուած արքաններու մաքսը, առանց մեծ զոհողութեան մը պատճառ ըլլալու։ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ կողմէ Ռուսիոյ արքաններուն տրուելիք մաքսային շահաւոր պայմանները այդ պարագային փոխարինութիւն մը պիտի ըլլան Հունգարացիներուն, վասն զի իրենց արքաններուն Գերմանիա արտածութիւնը պիտի դիւրանայ։ Վերջապէս, Գերմանիոյ սակացոյցին քուէարկութենէն առաջ, Աւստրիոյ և Ռուսիոյ միջեւ եթէ առեւտրական համաձայնութիւն մը գոյանայ, Գերմանիա կատարուած իրողութեան մը հանդէպ պիտի գտնուի. նաև ան պիտի կրէ անտեսական քաղաքականութեան մը ընդհարումը, և դուրսը չմնալու համար պիտի պարտաւորուի աւելի դիւրամատչելի ընթացքի մը հետեւիլ Աւստրիոյ ու Ռուսիոյ նկատմամբ։ «Գերմանիոյ ազդեցական լրագիրները շատ լաւ կ'ըմբռնեն առեւտրական-տնտեսական անհուն հանգամանքները։ Վոսիշէ Ցայթունկ գիտել կու տայ թէ Գերմանիոյ սկսած առեւտրական նոր քաղաքականութիւնը պիտի առաջնորդէ օտար պետութիւնները փոխադարձ միջոցներու դիմել, որոնք կրնան մեծապէս վնասել գերման ճարտարագործութեան մեծ մասին։ Անշուշտ կը յարէ նոյն թերթը, Աւստրիոյ-Հունգարիոյ և Ռուսիոյ միջեւ համաձայնութեան մը արգիլք եղող դժուարութիւնները բաւական մեծ են։ Աւստրիա-Հունգարիա ընդարձակ անտառներութիւն մը ունի, որով պիտի չկրնայ իր դուռները այնքան շատ բանալ ռուսական արքաններուն առջեւ. միւս կողմէ անոր ճարտարագործութիւնը այնքան զօրաւոր չէ, որպէսզի յաջողի ռուսական հրապարակին վրայ յաղթել գերման ճարտարագործութեան. սակայն ինչ որ դժուար է, անկարելի չէ։ Բնաւ տարակոյս չէ վերջերս թէ Բեդերսպուրկի մէջ փափաք կայ մեկուսացնելու Գերմանիան։ Ռուսական Պիրժեվիյա Վիէտոմոստի լրագիրն ալ կ'ըսէ թէ շատ կարեւոր է Աւստրիոյ-Հունգարիոյ և Ռուսիոյ միջեւ առեւտրական մերձեցումի մը լուրը։ Ռուսական թերթը կը յարէ թէ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ և Ռուսիոյ կառավարութիւնները անհրաժեշտ կը նկատեն միջոցներ ձեռք առնել իրենց շահերուն սպառնացող վտանգին դէմ՝ Գերմանիոյ մաքսային սակացոյցին պատճառով։ Այդ շահերը համեմատելի են շատ մը կէտերու վրայ։»

ՉԻՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱ

Չինու կացութիւնը.—Չինու կառավարութեան բնոյթը.—Ֆրանսական մամուլը։

Թան խօսելով Չինու կացութեան վրայ, շատ բարեկամ կը գտնէ զայն և կը յարէ.—«Չինու կառավարութիւնը մեծ փութկոտութիւն մը ցոյց կու տայ փոխարինութիւն մը ընելու՝ վերջերս պատահած դէպքերուն համար այն տեղերը, ուր Պոքսըրները շարժման երկու մեծ թելադրիչները՝ Թուան իշխանը և Թունկ Ֆու Սիանկ իրենց ազդեցութիւնը կը բանեցնէին գաղտնի կերպով։ Չինու կառավարութիւնը նաև անկարելին համար ալ գոհացում մը կու տայ օտարութեանց՝ քաւութեան հանդէսներ կատարելով, ինչպէս եղաւ Թունկ Չաույի մէջ, Բէքինի նախկին կուսակալը, Հանս-Ենինկ պաշտօնեայ Անգլիոյ պաշտպանութեամբ։ Տէրութիւնները գոհացնելու հանգամանքը ունենալով ուրիշ միջոցներ ալ հրամայուած ու գործադրուած են փութկոտութեամբ։ Ազդեցիկ մանտարին մը՝ Եուան Շի Քայ կուսակալ կարգուեցաւ Բէ-Չի-Լիի։ Առանց ամէնքն ալ ցոյց կու տան թէ Չինու արքունիքը լաւ տրամադրութիւններ ունի և Բէքինի օտար դեսպանները ուրախ են։ Ամէնէն կարեւոր պարագան է կեդրոնական Չինու և Բէ Չի Լիի ու Զանկ Չի Թունկի յառաջդիմական փոխարքաներուն ընթացքը. առանց՝ Լիւու-Քուն Եի և Եուան Շի-Քայ հանրային բարօրութեան համար սէնաթը մը կամ դաշնակցութիւն մը կազմած են և կը մտքերին թէ՝ օտարականները առաջ յառաջդիմականներուն և թէ հայրենի մէկ շահերու դէմ։ Ամբողջ Չինու ապագան կախում ունի այդ սէնաթային կամ դաշնակցութեան մէջ ազդեցութեան այս գործին յաջողութենէն։ Եւրոպայի անկ է ուշադրութեամբ հետեւիլ այդ պայքարին և խոյս տալ զայն գրգռելու յայտնի մասնակցութենէ մը. նաև շատ յայտնի բարեպաշտամութիւն մը ցոյց չի տալ օտարներու բարեկամ մանտարիններու, անոնց վնաս չհասցնելու համար, այլ ձեռքէ առնէ ամէն օգնութիւն ընել յառաջդիմութեան փորձերուն, զգուշանալով գրգռելէ չինական ազգայնականութիւնը և Պոքսըրներու յարձակման կրկնումը։»

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Պ. Տէլքասէի վերջին բանախօսութիւնը.—Բեդերսպուրկի մէջ տպաւորութիւնը.—Ռուս լրագիրները։

Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէի կողմէ Երեսփ. Ժողովին մէջ արտասանուած ճառը շատ լաւ տպաւորութիւն մը գործեց Բեդերսպուրկի ռուսական քաղաքական շրջանակներուն մէջ։ Պ. Տէլքասէի դիւանագիտական յաջողութիւնները մեծապէս կը գնահատուին Ռուսիոյ մէջ։ Քաղաքական այդ շրջանակներուն մէջ միաձայնութեամբ կը խոստովանին թէ վերջին ամիսներու Ֆրանսայի կացութիւնը ամբողջ աշխարհի մէջ շատ զօրացուցիչ հանգամանք մը ստացած է։ Բեդերսպուրկի մէջ այնպէս կը նկատուի թէ Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարին պերճախօսութիւնը, Ֆրանսայի արտաքին քաղաքականութեան արդիւնքներուն վրայ իրականութեան հաւատարիմ արտայայտութիւնն է։ Ռուսական բոլոր լրագիրները կը խօսին Պ. Տէլքասէի ճառին վրայ և միաձայնութեամբ կը գովեն անոր շրջահայեաց քաղաքականութիւնը։ Ժուրնալ տը Սեն Բեդերսպուրկ գոհունակութեամբ կը յայտնէ՝ Վատիկանի ֆրանսական դեսպանատան վարկը վերահաստատուած ըլլալուն համար։ Կազեթ Ռիւս ալ ընդարձակ յօդուած մը կը հրատարակէ և կ'ըսէ թէ Վատիկանի ֆրանսական դեսպանատան վարկին և Մայրաքաղաքի Արեւելքի կաթոլիկ միսիոնարութեանց նպաստին վերահաստատութիւնը բարեբաստիկ յաղթութիւն մըն է։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Վիլհէլմ կայսեր տարեդարձ.—Վիեննայի մէջ.—Հայնրիխ իշխանը.—Իտալիա ու Գերմանիա.—Պերլինի մէջ։

Վիեննայի գերման գաղթականութիւնը, անցեալ երկուշաբթի, մեծ հացկերոյթ մը տուաւ Վիլհէլմ կայսեր ծննդեան տարեդարձին առթիւ։ Սեղանէն առաջ տեղւոյն գերման դեսպան Էօյլէնպուրկի կոմսը նշանաւոր ճառ մը արտասանելով բաժակ պարպեց Ֆրանց Եոսէֆ կայսեր կենացը և աւստրիական դաշնակցութեան համար։ Դեսպանը «անլուծելի» հռչակեց այդ դաշնակցութիւնը և յայտարարեց թէ իր հաստատուն հանգամանքովը կրնայ դիմադրել ամէն տեսակ փորձութիւններու։ Էօյլէնպուրկի կոմսը յարեց.—«Երկու միապետներուն բարեկամութիւնը կը հսկէ խաղաղութեան այդ գործին վրայ, և անոնք որ ուզեն փորձել քակելու երկու պետութիւնները միացնող կապը, յուսախաբութեան պիտի մատնուին։»

—Վիլհէլմ կայսեր ծննդեան տարեդարձին առթիւ հացկերոյթ մը տրուեցաւ Վիեննայի Հ-Փալըրկ պալատին մէջ, Ներկայ էին նաեւ Ֆրանց Ֆերտինանտ արքեդուքսը, Գերմանիոյ դեսպանը և արքունական ու պետական բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ։ Ֆրանց Եոսէֆ կայսրը ջերմապէս շնորհաւորեց և մաղթանքներ ըրաւ Վիլհէլմ Բ.ի համար, որուն կենացը բաժակ պարպեց ըսելով.—«Բարձրակս կը պարզեմ հաւատարիմ բարեկամիս և դաշնակցիս՝ գերման կայսեր կենացը։» Զինուորական նուագախումբերու խումբ մը անմիջապէս հնչեցուց Գերմանիոյ ազգային երգը։

—Նիւ Եօրքի լրագիրները կը ծանուցանեն թէ Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը մտադիր է հոգալ Գերմանիոյ կայսեր եղբօր՝ Հայնրիխ իշխանին Ամերիկա ուղեւորութեան և բնակութեան ծախքերը։ Սէն-Լուիի քաղաքապետութիւնը որոշած է խնդրել իշխանէն որ տեղւոյն առաջին քարը դնէ նոյն քաղաքին մէջ կառուցուելիք արուեստահանդիսին շէնքին։

—Վիլհէլմ կայսրը հեռագրած էր Հռոմի քաղաքապետութեան թէ իր ծննդեան տարեդարձին առթիւ և Իտալիոյ մէջ կատարած ուղեւորութեանը մէջ իրեն եղած սիրալիր ընդունելութեանց իբրեւ յիշատակ մը Կէօթէի մէկ արձանը կը նուիրէ Հռոմի քաղաքին։ Հռոմի քաղաքապետը, այդ առթիւ, հետեւեալ հեռագիրը ուղղած է Վիլհէլմ կայսեր.—«Մեր ամէնուս սիրտը յուզեց Ձեր Վեհափառութեան նուէրը այն քաղաքին, ուր անմահն Կէօթէ ստեղծագործներ գրեց։ Ձեր Վեհափառութեան ազնիւ և վեհանձն նուէրին մէջ կը տեսնենք պերճախօս հաւաստիք մը Գերմանիոյ հինօրեայ ու անփոփոխ զգացումներուն՝ Իտալիոյ մասին։ Թո՛ղ Կէօթէի արձանը Հռոմի ու Իտալիոյ համար միշտ գրաւական մը ըլլայ Գերմանիոյ բարեկամութեան։ Այն Հռոմին անունով՝ որուն կ'ուղղուին Ձեր Վեհափառութեան մտածումը այնքան մեծարմութեամբ և ուրախալի օրուան մը մէջ, շնորհակալութիւն կը յայտնեմ Ձեր Վեհափառութեան։ Նաեւ սրտիս խորէն ամենաջերմ մաղթանքներ կ'ընեմ գերման կայսեր ու Գերմանիոյ երջանկութեանը ու բարգաւաճմանը համար։»

—Վիլհէլմ կայսեր ծննդեան տարեդարձին հանդէսը սկսաւ կայս. գերդաստանին անդամներուն և արքունիքին բարձրաստիճան պաշտօնատարներուն մատուցած շնորհաւորութիւններովը։ Կէս օրէն առաջ, դղեակին մատուռին մէջ եկեղեցական արարողութիւններ կատարուեցան։ Ներկայ էին բոլոր դեսպանները և նախարարները. Կայսրը իր թեւը առած էր Հայնրիխ իշխանուհին։ Կայսրուհին ալ Վիւրթէնպէրկի թագաւորին թեւը առած էր։ Կոլլէսի իշխանը, անձնապահ արքաներու Ա. զօրագունդին համազգեստով, կ'առաջնորդէր Բրուսիոյ Ֆրէտերիք-Լէոբոլտ իշխանուհին։ Դղեակին սպիտակ սրահին մէջ շնորհաւորական ընդունելութիւններ կատարուած ատեն Վիլհէլմ կայսրը նախարարապետին ու դեսպաններուն ձեռքերը սեղմեց և անոնց հետ տեսակցեցաւ։ Արարողութենէն ետքը Վիլհէլմ Բ. կարճ տեսակցութիւն մը ունեցաւ Կոլլէսի իշխանին հետ։ Կէս օրին, կայսրը ու Կոլլէսի իշխանը երկուքն ալ Սեւ Արծիւ պատուանշանը կրելով իրենց կուրծքին, զօրքին զինարանը գացին. անոնց կը հետեւէին Էթէլ-Ֆրէտէրիք իշխանը, սպաներ, ռուս թիկնապահ Օպոլէնըսկի և հետեւորդները։ Կայսրը մինչեւ զինարան գացած ատեն ջերմապէս ողջունեցաւ ժողովուրդին կողմէ։ Իրիկունը, դղեակին սպիտակ սրահին մէջ սեղան մը տրուեցաւ։ Կոլլէսի իշխանը մինչեւ իրիկուան նոյն դղեակը մնաց։

—Թէեւ Վիլհէլմ Բ. փափաքած էր որ հանդէսներուն ըլլալիք ծախքը անգործ գործաւորներուն յատկացուի, սակայն Պերլինի ամէն կողմերը դրօշազարդուած էին և շատ լուսաւորութիւններ կատարուեցան՝ օդին գեղեցկութիւնն ալ նպաստաւորելով։

—Վիլհէլմ կայսրը, իր ծննդեան տարեդարձին առթիւ բանակին ուղղած հրամանագրին մէջ կ'ըսէ.—«Բանակիս մէջ միացած են գերման երկիրներու և ժողովուրդներու ուժանդութիւնները։ Պարտքս ու փափաքս է վառ պահել այդ ուժանդութիւնները։ Մեր երկրին մէջ բանակ ու ժողովուրդ միեւնոյն բանը ըսել է։ Բանակը երկրիս պատմութիւնը կ'անձնաւորէ։ Իղձս է թէ իւրաքանչիւր զօրագունդի տրուելիք նոր անունները միշտ կենդանի պահեն այն գաղափարը թէ գերման կայսրութիւնը առաջ եկած է բանակին իւրաքանչիւր անդամներուն արժանիքովը և թէ ամէն մէկ զինուորի պարտքն է իր ժողովուրդին ու երկրին փառքը աւելցնել, մեծցնելով կայսրութեան միւս ժողովուրդներուն ու երկիրներուն զինուորներուն հետ։ Իղձս է թէ զանազան զօրագունդերը առաջ նորէն քաջալերուին մղելու այն գաղափարները ու զգացումները, որոնցմով միայն բանակ մը մեծ և յաղթական կ'ըլլայ։»

—Աւգուսթա Վիքթորիա կայսրուհին, իր ամուսնոյն ծննդեան տարեդարձին առթիւ, անոր նուիրեց իր ձեռքը ներկայացնող մարմարէ արձանիկ մը, որուն վրայ իբրեւ միակ զարդ կայ ամուսնական մատանին։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Կոլլէսի իշխանին ուղեւորութիւնը.—Տպաւորութիւնը Անգլիոյ մէջ։

Լոնտոնէն երեքշաբթի օրուան թուականով կը հեռագրեն Բարիզի լրագրի մը.—Գերման լրագիրներուն հրատարակութիւնները Կոլլէսի իշխանին Պերլին այցելելուն վրայ և Պերլինի ժողովուրդին կողմէ եղած ցուրտ ընդունելութիւնը հոս դառն մտածումներ առաջ կը բերեն թէ այդ ուղեւորութիւնը կատարուելո՞ւ էր թէ ոչ։ Հիմա ցաւ կը յայտնուի այդ ուղեւորութիւնը յետաձգուած չըլլալուն համար։ Լոնտոնի թերթ մը, Վիլհէլմ կայսեր գովեստը ընելու առթիւ, կ'ըսէ.—«Վիլհէլմ կայսրը սաստիկ կերպով վեր լեզու կը խօսի։ Թատերգութիւն մը գրած և փորձերուն անձամբ գտնուած է. լաւ ճաշարան կը խաղայ, կը նկարէ և այլն։ Հարիւրէ աւելի տիտղոսներ ունի. ամէնէն կարեւոր երեք նուագարաններու մէջ ծովակալ է. օրը տասներկու անգամ հագուստ կը փոխէ. տասներկու անձնական սպասաւորներ ունի. նաեւ երկու քունէկս միլիոն Փ. է աւելի արժող հագուստներ։» Այս գովեստին չնչին բաւական յատկանշական է այն կարծիքներուն մասին՝ որոնք Անգլիոյ մէջ յաճախ կը յայտնուին Գերմանիոյ կայսեր նկատմամբ։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Տեվէթ զօրավար.—Զուլուլանտի մէջ.—Նաթալի զինուորական ատեանները։

Օառնժի գաղթավայրին մէջ պատերազմող պոէռներու պահակները միշտ պատրաստ կը սպասեն, վասն զի լուր առնուած է որ Տեվէթ այդ կողմերը կը գտնուի։ Պատնէշները իրարու միացնող երկաթ թելերու դրութիւնը շատ օգտակար արդիւնքներ կ'ունենայ։

—Հէյլպրօնէն եկող եօթը գերիներ դէպ ի ծովեզերք կը տարուին։

—Պոէրներու խումբեր երեւցան Զուլուլանտի հիւսիսային կողմը, չոր խոտ գտնելու համար այդ տեղերը։ Անոնք յետոյ դէպ ի Վ. Ֆրէյտ գացին։

—Պոէր հրամանատար Տօհէռուդէր և իր զինուորներէն շատերը, փափաքող են անձնատուր ըլլալու. բայց խիստ հսկողութեան տակ կը գտնուին և չեն կրնար փախչիլ։

—Նաթալի կուսակալը, Նիւքէսլի մէջ ճառ մը խօսելով, ծանոյց թէ ասկէ վերջը Նաթալի բոլոր ըմբոստները զինուորական ատեանի մը կողմէ պիտի դատուին, փոխանակ քաղաքային դատաստաններու առջեւ հանուելու, ինչպէս կ'ըլլար մինչեւ հիմա։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Հակակղերական շարժումը Ֆրանսայի մէջ.—Վատիկանի Ֆրանսական դեսպանութեան վարկերը.—Կրօնական միաբանութիւնները։

Երեսփ. Ժողովի վերջին մէկ նիստին մէջ, արտաքին գործոց նախարարութեան ելմտացոյցի վիճաբանութեան առթիւ, Ժողովին կողմէ վերահաստատուեցան այն վարկերը, որոնք յատկացուած են Վատիկանի ֆրանսական դեսպանութեան համար։ 206ի դէմ 341 ձայնով ընդունուեցաւ, այսինքն ծայրայեղ կուսակցութիւնները փոքրամասնութեամբ մը հակառակ քուէարկեցին։ Անոնք ամէն տարի կը պահանջեն որ Վատիկանի ֆրանսական դեսպանութեան պաշտօնը ջնջուի, և սակայն միշտ անյաջողութեան կը մատնուին։ Շատ հաւանական է որ արդի դալիճին անդամակցող յառաջդիմական նախարարները մեծամասնութեան հետ քուէարկեցին—նախարարութիւնը ամբողջովին համերաշխ ըլլալով—ինչպէս նաեւ նախարարական կուսակցութենէն բանիմաց խօսներ պահանջեցին այդ վարկերուն վերահաստատումը։ Ասոր իբրեւ է որ արդի ընկերվարական կամ արմատական նախարարները եթէ անդամ չըլլային դալիճին, իրենց քաղաքական բարեկամներուն հետ պիտի քուէարկէին, բայց չպիտի կրնային արդիւնքին վրայ փոփոխութիւն մը առաջ բերել, որ կանխատեսուած էր արդէն։ Մայրաքաղաքին ձախակողմը այդ ցոյցը կ'ընէ, իր սկզբունքներուն հաւատարիմ տեսակէտով. կ'ըսէ թէ աշխարհական պետութեան համար պէտք չկայ դիւանագիտական ներկայացուցիչ մը ունենալու կաթոլիկ եկեղեցիին պետին մօտ։ Ամէն տարի, այս տարակուսութիւնները կ'ըլլան, գրեթէ միեւնոյն խօսքերով. այդ մասին համոզումները գոյացուցուած են։ Զարմանալին այն է որ քուէարկուներուն թիւը գրեթէ փոփոխութիւն չի կրեր ամէն տարի. ընդհանրապէս, ընդդէմ կուսակցներու թիւը կը նուազի փոքր ինչ, եթէ դալիճը արմատական տարրէ կազմուած է։ Այն ատեն յառաջդիմական նախարարներուն քաղաքական բարեկամները իրենց քուէները կը միացնեն դալիճին անդամներու քուէներուն։ Ինչ որ հակակղերականութիւն կը կոչուի, իրեն համար անփոփոխ ծրագիր մը ունի, որուն գործադրութիւնը կախում ունի կաթոլիկութեան շահերը պաշտպանողներէն։ Այն նամակը, զոր Պապը վերջերս ուղղեց Պուրժ արքեպիսկոպոսին, ցոյց կուտայ թէ իր կատարեալ հաւանութիւնը չէ տրուած կրօնական շահերուն ամէնէն աւելի եռանդուն պաշտպաններուն։ Այս նամակին մէջ նաեւ ակնարկութիւն կ'ընէ դրամ խոզղած դէպքին, որ մը սամփ պատճառ եղաւ այն իրողութեանց, որոնք Ընկերակցութեանց օրէնքի քուէարկումը առաջ բերին։ Կաթոլիկ լրագիրները վերջերս շատ կատաղի լեզու մը կը գործածեն, ինչ որ հակառակ է Ֆրանսայի վարչ իշխանութեանց հայեացքներուն։ Ասիկա պատճառ մը եղաւ ատրոփելու թէ կրօնական միաբանութիւնները ազդեցութիւն կը բանեցնեն լրագիրներու վրայ, քանի որ անոնք եղած են շարժման պարագլուխները։ Լէոն ԺԳ. Պապը կոչ մը կ'ընէ լրագիր հրատարակիչներուն և խմբագիրներուն, յորդորելով որ հաշտարար ոգի մը հետեւին։ Չափազանց եռանդը կրնայ միայն այն դատին վնասել, զոր կը պաշտպանեն այդ լրագիրները. այդ մասին եղած չափազանցութիւնը զէնքեր հայթայթած է հակառակորդներուն, և շատ մը կասկածներ արթնցուցած է, որոնք թմրած վիճակի մէջ մնացած էին։ Մինչեւ հիմա արտօնութիւն չստացող բազմաթիւ կրօնական միաբանութիւններ աղերսագիր մատուցած են կառավարութեան, խնդրելով որ իրենց թոյլ տրուի Ֆրանսայի մէջ բնակիլ։ Թաղապետական խորհուրդները հրաւիրուեցան իրենց կարծիքը յայտնելու այդ մասին։ Անոնցմէ ոմանք նպաստաւոր կարծիք յայտնեցին, բայց իւրաքանչիւր մասնաւոր պարագայի համար օրէնքին կիրարկութիւնը տարբեր պիտի ըլլայ և բաւ այնմ արտօնութիւն պիտի տրուի։ Քանի մը կրօնական միաբանութիւններ չեն ուզած արտօնութիւն խնդրել և Ֆրանսայէն հեռացած են, Ընկերակցութեանց օրէնքին քուէարկումէն քիչ յետոյ։ Ուրիշ միաբանութիւններ որ և է գործունէութեան չեն բաղկացած, իշխանութեանց դիմած են. հիմա կը մնայ գիտնալ թէ՝ ինչ պատասխան պիտի տրուի անոնց առաջարկին։ Այս ամէն խնդիրները յուզած են կաթոլիկ լրագիրներու կողմէ, երբ քանի մը տարի առաջ պայքար կը մղէին։ Կրօնական միաբանութեանց հակառակորդները շատ դժուարաւ ընդունիլ պիտի տային իրենց հայեացքները, եթէ հանրութեան մտանիշ չզգէին կրօնական ընկերակցութեանց միջամուխ դերը քաղաքականութեան մէջ։ Իսկ այն միաբանութիւնները, որոնք բնաւ չեն խառնուած քաղաքականութեան, տաղձեններուն հետ պատասխանատու կը նկատուին, ինչ որ անխուսափելի դարձած է մարդկային կեանքին մէջ։ Վատիկանի ֆրանսական դեսպանութեան վարկերուն քուէարկումը, ինչպէս նաեւ կրօնքներու ելմտացոյցին ընդունուիլը ցոյց կու տան թէ Խորհրդարանին մեծամասնութիւնը կաթոլիկ եկեղեցիին ամենէն բուռն հակառակորդներուն ետեւէն չի կրնար։ Պապին կողմէ Պուրժի արքեպիսկոպոսին ուղղուած նամակը ցոյց կուտայ թէ կրօնական միաբանութիւնները եթէ խառնուին ալ եկեղեցական խորհրդարանական մեծամասնութեան կողմէ, պատճառը սա է որ շատ մը անխոհեմութիւններ գործեցին։

Ներքին Լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը կէսօրին նոյն մզկիթը գնաց փառաւոր հանդէսով և հոն կատարեց ուրբաթի աղօթքը, և յետոյ կայս. պալատ դարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Գերմանիոյ դեսպանը, առաջին թարգմանը, զինուորական կցորդը ու պահականութեան հրամանատարը, Սերպիոյ դեսպանը, երկու որդիները, առաջին թարգմանը ու զինուորական կցորդը, Ռումանիոյ դեսպանատան գործակատարը ու առաջին թարգմանը և դեսպանատանեներէն յաջորդուած քանի մը հիւրեր։ Ներկաներէն ոմանք սոսնկադեր պէտի միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՑՈՒՄ.—«Երէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն ետքը, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած արտօնութեամբ, Գերմանիոյ դեսպան Պարոն Մարշալ Ֆ.Ն Պիպէրշթայն պատիւ ունեցաւ ոչ պաշտօնապէս ներկայանալու Ն. Վեհափառութեան։»

ՇՔԱԴՐԱՄ.—Կայս. Իրատէի մը համաձայն, երէկ, Բ. զօրաբաժնին հրամանատար Շէվքէթ փաշա նոյն զօրաբաժնին հրամանատարներուն և սպաներուն բաշխեց Հիճազի երկաթուղիին շքադրամները։ Այդ հրամանատարները ու սպաները, երէկ, Սէլամլըքի արարողութեան ատեն կը կրէին այդ շքադրամները։

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐ.—Պուխարայէն, Կովկասէն, Տաղիստանէն ու Պարսկաստանէն եկած խումբ ուխտաւորներ, որոնք Հիճազ պիտի երթան, երէկ, Սէլամլըքի արարողութեան ատեն, Համիտիէ մզկիթին բակին մէջ բարիկէ կեցած էին և Վեհ. Սուլթանին երթուդարձին միջոցին «Բադիշահըմ չօգ եաշա» գոչեցին։ Սպարապետ Ռիզա փաշա Ն. Վեհափառութեան կայս. բարեւները հաղորդեց այդ ուխտաւորներուն։

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.—Գերմանական թերթերու տեղեկութիւններուն նայելով պայմանագրութիւնը կը տրամադրէ թէ Գոնիա—Պաղտատ—Պասրայի գիծին վրայ ճեպընթաց կառախումբեր պիտի երթեւեկեն Հնդկաստանի թղթատարին և ուղեւորներուն փոխադրութեանը համար։ Ամէն օր բանելիք վաճառաբեռ և ուղեւոր յատուկ կառախումբերէն զատ, շաբաթը մէկ անգամ ճեպընթաց կառախումբ մը պիտի երթեւեկէ Հալէպի համար և անկէ ալ մինչեւ Պասրա տասնըհինգ օրը մէկ անգամ։ Պաղտատի գիծին շինութիւնը աւարտելէն ետք ճեպընթաց կառախումբերուն արագութիւնը առաջին տարին ժամը 45 քիլոմեթր պիտի ըլլայ և յետոյ մինչեւ 60 ու 70 պիտի բարձրանայ։ Կ. Պոլսէն ճամբայ ելլող ուղեւոր մը պիտի կրնայ 3000 քիլոմեթր տեղը 50 և յետոյ 40 ժամէն երթալ։

—Անատոլի երկաթուղիներու Ընկերութիւնը, որուն տրուած է Գոնիա Պաղտատ-Պասրայի գիծին մենաշնորհը, պատրաստութիւններ կը տեսնէ քիչ ատենէն շինութեանց սկսելու համար։

ՊԱՐՍԻՑ դեսպանը, անցեալ օր, սեղան մը տուաւ պարսիկ երեւելիներու, որոնք Կ. Պոլիս եկած են, ասկէ Հիճազ երթալու ուխտի համար։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ վարչութիւնը Տէքէաղաճ-Սէլանիկի երկաթուղիի միացեալ գիծերու տեսչութեան յանձնեց հարիւր հազար օսմ. ոսկի, երաշխաւորութեան գումարի հաշւոյն։

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԿՏԱԿՆԵՐ.—Երկուշաբթի օրը Լոնտոնի հելլենական հիւպատոսարանին մէջ բացուեցաւ վախճանեալ Բանոյի Վալիանոյի կտակը։ Ամբողջ հարստութիւնը՝ հինգ միլիոն անգլիական ոսկի՝ բաշխուած է իր իրը եղբօրորդիներուն։ Նաեւ Քէֆալոնիայէն Պ. Լուիճի Ռասսիմօ Բերդոյէն Պ. Աթանաս Ռասսիմօ և Մեծ Կղզիէն Պ. Եերասիմօ Քամպիւս՝ 25,000-ական անգլիական ոսկի կը ստանան։ Վալիանօ նաեւ հինգ հարիւր հազար ոսկի կտակած է իր ծննդավայրին Քէֆալոնիայի բարենպաստ հաստատութեանց։

—Ուրեմն Զօղրաֆոս էֆ.ի կտակին ըստ տրամադրութիւնները կը պարունակէ.—Սանետյի Բէյթօրթի գիւղին, ուր ծնած է կտակարարը, 10,000 օսմ. ոսկի, Փէնէրի մայր վարժարանին՝ 2000 նոյն վարժարանին վերաշինութեանը՝ 4000 (կտակին թուականին տակաւ դեռ վերաշինուած չէր). Գալաթիոյ որբանոցին 2500, Գալաթիոյ եկեղեցիին, իր գերեզմանը պահպանելու և տարեկան հոգեհանգիստներու համար 1000, Բերայի յունական ազգասէր Ընկերութեան 500. Բերայի Զօղրաֆեան վարժարանին 500, Բերայի Բանայիա եկեղեցիին 400. Կ. Պոլսոյ միւս եկեղեցիներուն 750, Սիլիվրիոյն 750. Կ. Պոլսոյ յունական բարեգործական Ընկերութեան 750 Փէնէրի Մէկմէդին ակումբին 250. Այնոսլի մէկ վանքին, զոր Պատրիարքը պիտի որոշէ, 500 զանազան բարեգործական նպատակներու 2000. գումար 26,400 օսմ. ոսկի։ Կտակակատարներն են Յունաց Ս. Պատրիարքը, Սինոդը ու Խառն Ժողովը։

ԴՐՕՇՄԱԹՈՒՂԹԻ ԽԱՐԴԱԽՈՒԹԻՒՆԸ.—Սոփիայէն կը գրեն թէ կառավարական տպարանին տնօրէն Պ. Ռուսէվսքի այդ պաշտօնէն հանուելով տնտեսական ու երկրագործական նախարարութեան մէջ պաշտօնի կոչուած է։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ մէջ չորեքշաբթի օրը ժանտախտէ դէպք չպատահեցաւ։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպանատան խորհրդական Պ. Զինովիէվ, ամէն օր, այցելութիւն տուաւ Յունաց Ս. Պատրիարքին։

—Յունուար 28ին պարահանդէս մը պիտի տրուի Ռուսիոյ դեսպանատան մէջ։

Պ. ՌԱՆԿԱՊԷ, Պերլինի հելլենական դեսպանը, որ այսօր Կ. Պոլիս պիտի գար Մավրոկորտաթօ իշխանին բացակայութեանը միջոցին հելլենական դեսպանատան գործերը վարելու, քանի մը օրուան համար յետաձգեր է այդ ուղեւորութիւնը։

ՊՂԻՆՁԻ ԳԻՆԸ.—Լոնտոնէն կը հեռագրեն թէ պղինձի գինը բարձրացեր է։

ՇԷՅԽ ԻՊՆՈՒՌՌԷՇԻՏ.— Պաղտատէն կը գրեն թէ, կ'ըսէ Սէրվէթ, Շէյխ Իպն Ռէշիտ Նէճտ վերադարձեր է։

ԱՀՄԷՏ ՃԷԼԱԼԷՏՏԻՆ ՓԱՇԱ.—Կայսերական յաւետակիր Ահմէտ Ճէլալէտտին փաշա որ հիւանդ էր, առողջացած ըլլալով, երէկ, ներկայ գտնուեցաւ Սէլամլըքի արարողութեան։

ՀԻՃԱԶԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.— Նախարարաց Խորհուրդին մէջ կարդացուեցաւ Հիճազի երկաթուղիին բարձր յանձնաժողովին առաջ անդամին մէկ պաշտօնագիրը՝ ծանուցանող թէ Հիճազի երկաթուղիին շինութեան ծախքերուն համար թէ՛ կառավարական պաշտօնատուներու և թէ նուիրողներուն կողմէ յանձն առնուած հանգանակութեան գումարը թէեւ ութ հարիւր հազար ոսկի է, սակայն մինչեւ հիմա գանձուածը երեք հարիւր յիսուն հազար ոսկիի չէ հասած և թէ շինութեան օր օրի յառաջանալուն հետ ծախքերն ալ աւելնալով, առանց դադարումի մատակարարութիւնը անպատճառ այդ գումարներուն գանձուելովը միայն կրնայ տեղի ունենալ։ Նախարարաց Խորհուրդը որոշեց այդ մասին հարկ եղած ջանքը ընել կառավարական պաշտօնատուներուն ու նուիրողներուն։

ԵՊԱՐՔՈՍԱԿԱՆ հրամանագիր մը ծանոյց կառավարական պաշտօնատուներուն թէ քաղաքային հանգստեան թոշակի սնտուկին կողմէ ամսաթոշակները կանոնաւոր կերպով վճարուելու համար, հարկ է որ իւրաքանչիւր պաշտօնատուն ժամանակին զգէ իր հաշւոյն որոշուած գումարը։ Հրամանագիրը ծանոյց նաեւ թէ այդ մասին կարգ մը միջոցներ ձեռք առնուած են, զորս հարկ է գործադրել, յառաջիկայ մարտէն սկսեալ։

ՈՍՏՐԷՆԵՐԸ.— Վերջերս եղած լրագրական հրատարակութիւններ, թէ ոստրէները թիֆօ տարափ կը բերեն, Ռումանիոյ մէջ ալ իրենց ազդեցութիւնը ունենալով, Ռումանիոյ կառավարութիւնը արգիլեր է Կ. Պոլսէն տարուած ոստրէներուն սպառումը։ Իզզեթ ըսելով որ ծովի արտադրութեանց հասոյթը Հանրային Պարտքի վարչութեան կը վերաբերի և թէ Ռումանիոյ կառավարութեան այդ որոշումը նոյն հասոյթներուն կը վնասէ, կ'առաջարկէ Հանրային Պարտքի վարչութեան որ Միթանայի ու Հոլանտայի մէջ եղածին պէս, ոստրէները գիտական պայմաններու մէջ հասցնէ, որով թէ՛ հանրային առողջապահութիւնը կ'օգտուի և թէ նոյն վարչութեան հասոյթները։

ԷՏԻՐՆԷԻ նահանգէն նորէն 67,636 ղրուշ ղրկուեցաւ Հիճազի երկաթուղիին շինութեան ծախքին համար։ Նոյն նահանգէն մինչեւ հիմա կատարուած առաքումներուն գումարը հասաւ 1,167,568 ղրուշի։

ՀՐԵԱՆԵՐՈՒ Խախամպաշին կայսերական կառավարութենէն արտօնութիւն խնդրած էր վիճակահանութիւն մը կազմակերպելու, որուն հասոյթը պիտի յատկանար՝ օսմանեան լեզուն Հրեաներուն մէջ տարածելու նպատակով ըլլալիք ծախքերուն։ Ձեռնհաս պաշտօնատունը նկատելով որ այդ կարգի վիճակահանութիւնները արգիլուած են, ծանոյց Խախամպաշիին թէ պէտք է ուրիշ միջոցով մը մատակարարէ այդ ծախքին համար հարկ գտնուած գումարը։

ԿԵՂԾ ՄԷՃԻՏԻԷՆԵՐ.—Ներքին գործոց նախարարութիւնը տեղեկանալով որ կարգ մը կեղծ մէճիտիէներ կան հրապարակին վրայ, ծանոյց ամէն կողմ՝ արգիլել անոնց մուտքը ու շրջաբերութիւնը։

ԲԵՐԱՅԻ Թաղապետութեան տեղեկագրուեցաւ թէ Քալէնտէր Գալլուճի մեծ փողոցին վրայ շրջուն մսավաճառներ, ձկնավաճառներ կայն կենալով այդ կողմերը կ'աղտոտեն, առով հանրային առողջապահութեան կը վնասեն. ուստի խնդրուեցաւ այդ մասին հարկ եղածը ի գործ դնել։

ԻԶՄԻՐԻ մէջ վերջերս յորդառատ անձրեւներ կը տեղայ։ Նահանգին զանազան տեղերը ողողումներ ալ պատահած են։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ լրագիրները կ'ըսեն թէ Ռումանիոյ և Յունաստանի միջեւ համաձայնութիւն մը գոյացած է, այդ երկու երկիրները պաշտպանող կասկածելի Պուլկարները արտաքսելու համար։ Ռումանիա արդէն երկու տարիէ ի վեր կը գործադրէ այդ որոշումը։

«ԱՆԱԹՈԼԻ» լրագիրը որ դադարման դատապարտուած էր, վերստին հրատարակուելու արտօնութիւն ստացաւ։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆԸ.—Ձեռնհաս պաշտօնատունէն տեղեկագիր մը տրուեցաւ թէ փողոցներու մէջ խալղքա (սալէպ), օշարակ և ուրիշ կարգի ըմպելիքներ վաճառողներու գաւաթները պէտք է տաք ջուրով լուացուին, վասն զի կրնան զանազան հիւանդութեանց վարակմանը պատճառ ըլլալ։ Նաեւ մահալեպի ծախողներուն պնակները ու դգալներն ալ փոխանակ մէկ տաշտի մէջ լուացուելու, ծորակէ հոսող ջուրով մաքրուին։

ՓԱԽԱԾ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆ.— Սէլանիկէն հետեւեալը կը գրեն Լ. Հէրըլտի.—«Անշուշտ չէ մոռցուած Սէլանիկի մաքսատան նախորդ տնօրէն Սամի պէյը, որ անցեալ տարի հարիւր հազար ղրուշ իւրացուցած էր։ Սամի պէյ որ բանտարկուած էր, բանտին մէջ հիւանդացած ըլլալով, զինուորական հիւանդանոցը տարուեցաւ և մինչեւ հիմա հոն կը գտնուէր, բայց անցեալ շաբաթ օրը փախաւ՝ չէ գիտցուիր ի՛նչպէս։ Ոստիկանութիւնը իմանալով ակնատես խուզարկութիւն կատարել։ Մաքսատան պաշտօնեայի մը վրայ կասկածուելով անոր տունը խուզարկուեցաւ, բայց արդիւնք մը չունեցաւ։ Ոստիկանութիւնը կը շարունակէ խուզարկութիւնները ու քննութիւնները։»

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ մէջ, կայս. իրատէի մը համաձայն, յանձնաժողով մը կազմուեցաւ՝ փողոցներու, շէնքերու և տուներու կանոնաւորութեան մասին հարկ եղած միջոցները ձեռք առնելու համար։ Քաղաքապետութեան ճարտարապետներէն մէկն ալ կ'անդամակցի այդ յանձնաժողովին։

ՏՈՔԹ. ՔԱՆՊՈՒՐՕՂԼՈՒԻ համար կ'ըսուի թէ սանիտէրի քոմիսէր կը նշանակուի։

ԱԾՈՒԽԻ ՄԹԵՐԱՆՈՑՆԵՐ.—Ձեռնհաս պաշտօնատունը յարմար դատեց որ Պէյքօզի մէջ ու շրջակայները ածուխի մեծ մթերանոցներ հաստատելու նպատակով 60 տարուան համար խնդրուած մենաշնորհը Խնդիրը պիտի մատուցուի Բ. Դրան։

ԳՈՆԻԱՅԻ կուսակալ Ֆէրիտ փաշա Աքշէհիր գացեր է՝ քննական պտոյտի համար։

ՊԷՊԷԳԻ ծովեզերքն ի վեր, մինչեւ Հիսար, վանդակապատներ պիտի դրուին, արկածներու առաջքը առնելու համար։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ վարչութեան Իզմիրի ճիւղին տեսուչ Ալիքսան էֆ. նոյն վարչութեան Սամսոնի ճիւղին տնօրէն կարգուեցաւ։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ միջեւ կնքուելիք հիւպատոսական պայմանագրութեան բանակցութեանց համար Կ. Պոլիս եկած ռումանական պատուիրակները, երէկ, հիւրանոցին մէջ ներկայ էին՝ Սէլամլըքը դիտելու։ Սենեկապետ Լիմին պէյ Վեհ. Սուլթանին մեծարանքները հաղորդեց անոնց։

ՀԱԶԱՐ ԵՐԿՈՒ ՀԱՐԻՒՐ չափ իսլամ ուխտաւորներ, երէկ, Կ. Պոլիս ժամանեցին Կովկասէն, Պուխարայէն, Տաղըստանէն ու Սըմրղանտէն։ Ասոնք Հիճազ պիտի երթան։

ԴԱՏԱԿԱՆ նախարարութեան կողմէ Սէրվէթ պէյ, երէկ, Յունաց Պատրիարքարանը գնաց, և Տ. Եոաքիմ Ս. Պատրիարքին ծննդեան տարեդարձին առթիւ շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ։

ՎԻԺՈՒՄ.—Գարակէօմրիւքի Մէհմէտ Փաշա թաղին մէջ Իսմաիլ անուն աղաղձագործի մը կինը վիժեր է դրացի կիններու կողմէ տրուած դեղերովն, վիժածն ալ պարտէզին մէջ թաղուեր է։ Ոստիկանութիւնը իմանալով քննութեան ձեռնարկած և Իսմաիլը ու կինները հարցաքննութեան ենթարկած է։

ԷԼՄԱՏԱՂԻ կողմը դիւրահաղորդ կնոջ մը՝ Էլէնի անուն՝ տանը մէջ հեծկլտուքներ իմացուելով, ոստիկանութիւնը հոն փութաց և տեսաւ թէ այդ կինը կէս խեղդուած վիճակի մէջ էր՝ վիզը թոկի մը փաթթուած։ Սենեակին դուռը կղպուած և դուրսէն ալ աթոռով մը գոցուած էր։ Կինը թէեւ ողջացուեցաւ, սակայն խօսելու կարողութիւն չունէր։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն կատարելով հասկցաւ թէ այդ տանը վարձակալը Վասիլ և ասոր ընկեր Տիմիթրի անձնական ատելութիւն ունին այդ կնոջ դէմ և թէ Վասիլ ալ փախած է։ Տիմիթրի ձերբակալուեցաւ և միւսն ալ կը փնտռուի։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ Շէրայէթխանէ փողոցին մէջ, երէկ գիշեր, ոճիր մը գործուեցաւ։ Մալկոյի հանրատան աղջիկներէն՝ Զօլքա դրան առջեւ կեցած էր, երբ Քարամանլը Եորկի դաշոյն մը քաշելով զարկաւ Զօլքայի ձախ կողը և փախաւ։ Զօլքա գետին ինկաւ, բայց շուտ կողմէ օգնութեան փութացին ու հիւանդանոց ղրկեցին զայն։ Զօրագորը քիչ ետքը ձերբակալուեցաւ։ Եորկի հոմանին էր Զօլքայի, բայց յետոյ մերժուած։

ՖԸՆՏԸՔԼԸՂԻ մէջ, երէկ գիշեր, Ֆաիզ անուն մարդ մը, որ գինով էր, անցորդներուն վրայ կը յարձակէր։ Երկու ոստիկաններ՝ Հասան էֆ. ու Մէհմէտ էֆ. ուզեցին զայն ձերբակալել։ Ֆաիզ դանակը քաշելով վիրաւորեց այդ երկու ոստիկանները։ Նաեւ ոստիկան–զինուոր մըն ալ ձեռքէն խոցեց։ Զօրագորը ձերբակալուեցաւ։ Վիրաւորները դեղարան մը տարուելով նախնական դարմանները եղան։

ԹՈՔԱԽՏԻՆ ԲՈՒԺՈՒՄԸ

Առաքինի ու մեծոգի մարդոց ճակատագիրն է միշտ անծանօթ մնալ։ Վերջերս լրագիրները կը խօսին այդ բարի մարդոց մէկուն որ է Ճիուզեբբէ Պաճէթերայի վրայ, բժիշկ Բոլէրմոյի (Իտալիա, Սիկիլիա) մէջ։ Այս բժիշկին գտած դեղը, մինչեւ հիմա պատրաստուած դեղերուն հակառակ, քիմիական շարունակ բաղադրութեամբ ու վայրկենական ազդեցութեան վրայ հիմնուած է։ Այս դեղերն, լաւ սնունդ մըն է չնչառական գործարանին համար։ Նշանաւոր բժիշկներ որոնք արդէն փորձած են հականեխական դեղաջուրը, կ'ըսեն թէ թոքախտի ամենէն սաստիկ հարուածները, որոնք բազմաթիւ դեղերով չեն կրնար բուժուիլ, առաւելագոյն 40 օրուան մէջ կը բուժուին այս դեղին շնորհիւ։

Կը յուսանք թէ ի վերջոյ պիտի գնահատուի այս դեղը, իր նոր մէթոտին համար։ Պէտք կը զգանք աւելցնելու թէ այս դեղը բազմաթիւ բարերար արդիւնքներ տուած է, բժիշկ մը կը գրէ հետեւեալը։ «Անտանձ հիւանդը, որ թոքախտի վերջին աստիճանով վարակուած էր, ձեր դեղը առնելէն յետոյ, զգալի բարւոքում մը առաջ եկաւ իր վիճակին մէջ։ Հազը և մաղասխորխը դադրեցան, ախորժակը բացուեցաւ և հիւանդը կազդուրուեցաւ։» Հետեւաբար ո՛վ որ կ'ուզէ թոքախտէ բուժուիլ, պէտք է նախընտրէ Տօքթ. Պաճէթերայի այս դեղը իր հականեխական յատկութեանց պատճառաւ։ Տօքթ. Պաճէթերա իր դեղը կը ղրկէ ամէն անոնց, որոնք նամակով խնդրեն իրմէ։ Կը յանձնարարենք հիւանդներուն, փութով գրել Բոլէրմօ, Քավուր փողոց, թիւ 89—91։

Ազգային Լուրեր

Ս. Պատրիարք Հայրը այս առաւօտ Ղալաթիոյ Խորհրդարանը իջնելով, նախագահեց Սանասարեան վարժարանի Խնամակալութեան նիստին, որմէ ետքը իր բնակարանը կը վերադառնայ՝ իր հանգուցեալ մօր մահուան յիշատակման առթիւ, որ ըստ աւանդական սովորութեան, կը կատարուի այս իրիկուն, ընտանեկան շրջանակի մէջ։ Ն. Սրբազնութիւնը՝ իր սուգին պատճառաւ՝ վաղը չպիտի քարոզէ Մայր եկեղեցւոյ մէջ, այլ Բերայի Ս. Երրորդութեան եկեղեցին պիտի երթայ, ներկայ գտնուելու առաւօտեան ժամերգութեանց։

Օտարազգի ծանօթ անձնաւորութիւններէ ցաւակցական այցելութիւններ կը շարունակեն հասնիլ Ս. Պատրիարք Հօր։ Երէկ իրիկուն ցաւակցական այցելու եղած էին՝ Պետական Խորհուրդի քաղաքային ճիւղին անդամ Շիւքրի պէյ, պուլկարական գործակատար Պ. Կէշով, ռուսական դեսպանատան խորհրդական Պ. Զինովիէֆ, Քաղդէացւոց Պատրիարքին Փոխանորդը՝ Տ. Եօսէֆ Ղարիպ, եւայլն։

—Սկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցւոյ Թաղական Խորհուրդը խնդրեր է Պատրիարքարանէն որ Տ. Մկրտիչ եպիսկոպոս Վեհապետեան մինչեւ յառաջիկայ զատկական տօնը նոյն եկեղեցին մնայ և եկեղեցական արարողութեանց նախագահէ։

—Գատըգիւղի Թաղական Խորհուրդը խնդրեր է որ Արմաշու միաբան Տ. Ազատ վարդապետ քարոզիչ կարգուի Գատըգիւղի Ս. Թագաւոր եկեղեցին։

—Ծանօթ ուսուցիչ Գաբրիէլ էֆ. Ներշապուհ, որուն Ազգ. Հիւանդանոցի մէջ պատսպարուիլը խմբագրականով մը յիշուած էր «Արեւելք»ի մէջ, այս անգամ խնդրած է Արմաշու միաբան Տ. Տիրայր վարդապետէն, որպէս զի իրեն համար հանգանակութիւն մը ձեռնարկէ իր կորսնցուցած ընտանիքին օգնելու համար։ Տ. Տիրայր վարդապետ Ս. Պատրիարքէն արդէն կոնդակ մը ստանալով ձեռնարկած էր հանգանակութեան և յաջողած էր 9 ոսկիի չափ գումար մը ձեռք բերել։ Այդ հանգանակութիւնը որ ժամանակ մը ի վեր դադրած էր, Գաբրիէլ էֆ.ի Ներշապուհի այսօրուան դիմումին վրայ Տիրայր վարդապետ կրկին պիտի ձեռնարկէ և արդիւնքը պիտի հասցնէ անոր։

—Գարթալի Թաղ. Խորհրդոյ անդամներուն մէջ վէճ մը ծագած ըլլալով, յանձնարարուեր է Տ. Գինէլ վարդապետին՝ Գարթալ երթալ և այդ մասին հաշտութիւն գոյացնել։

—Աքշէհիրի ազգայիններուն մէջ ժամանակէ մը ի վեր վէճ մը ծագած էր։ Իզմիրէն Պատրիարքարան տրուած տեղեկութենէն կ'իմանանք թէ վէճը կարգադրուեր է։

—Արմաշի վանքէն վերադարձին Տ. Եղիշէ եպիսկոպոս Դուրեան շատ ջերմ ընդունելութիւն մը գտեր է Ատաբազարի մէջ, ուր, [illegible] առաւօտ պատարագեր և քարոզեր է Ս. Հրեշտակապետ եկեղեցին։ Հինգշաբթի օր քարոզեր է նոյն եկեղեցին մէջ խուռն բազմութեան մը ներկայութեանը։ Ուրբաթ կիրակի պատարագեր և քարոզեր է Ս. Կարապետ եկեղեցին մէջ. ներկայ գտնուեր են բազմաթիւ Յոյներ ու Բողոքականներ։ Տ. Եղիշէ Սրբազան, յունուար 15 երկուշաբթի օր, մասնաւոր հրաւէրով այցելեր է բողոքականաց վարժարանը, ուր բանախօսութիւն մըն ալ ըրեր է։

—Տ. Վահրամ եպիսկոպոս Մանկունի, վաղը, պատարագ պիտի մատուցանէ Օրթագիւղի եկեղեցին մէջ, իր մօրը մահուան տարեդարձին առթիւ։ Պատարագէն յետոյ, հոգեհանգստեան արարողութիւն պիտի կատարուի։

—Երէկի Խառն Ժողովի որոշումներուն մէջ սխալմամբ գրուած էր թէ Տ. Վահան վարդապետ Յակոբեանի հրաժարականը Քղիի Առաջնորդութենէն ընդունելի դատուած էր Ժողովին կողմէ։ Ինչպէս յայտնի է, Տ. Վահան վարդապետ Քղիի Առաջնորդ ընտրուած էր։

—Ուսումնական Խորհուրդը երէկ նիստ գումարելով Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, Ս. Պատրիարքին մօրը մահուան առթիւ իր ցաւակցութիւնը յայտնեց և որոշեց գրաւոր պաշտօնագրով մըն ալ յայտնել զայն Ն. Սրբազնութեան։ Գոհունակութիւն յայտնեց այն հանգանակութեանց համար, զորս Ազգ. մէկ քանի վարժարաններու սաները ձեռնարկած էին իրենց մէջ, ի նպաստ Կարնոյ երկրաշարժէն տուժածներուն։—Գոհունակութիւն յայտնեց նաեւ ուսուցիչ Մկրտիչ էֆ. Կիւմիւշեանի ի նպաստ՝ իր սաներէն ձեռնարկուած հանգանակութեան, որոշելով որ իր անդամներէն մէկը անձամբ այցելէ՝ գոհունակութիւնը հաղորդելու յիշեալ ուսուցչին։—Հինդլեան էֆ.ի Փրանսերէն դասագիրքը որոշեց կանոնական քննութեան ենթարկել, ըստ այնմ արտօնութիւն տալու համար անոր գործածութեան։—Մանկավարժական կիրակնօրեայ դասախօսութիւնները որոշեց որ վերսկսին Մուխ-Պազարի մէջ, յաջորդաբար հինգ կիրակի և անոնց մասին նախնական կարգադրութիւններով զբաղեցաւ։—Ըզդգել ազգ. վարժարանին շրջանաւարտներուն համար վկայական խնդրուած էր։ Որոշեց գրել Ըզդգել, որպէս զի, ըստ կազմական կանոնագիր 28-րդ յօդուածին, Վիճակին Ուսումնական Խորհուրդին կողմէ կարգուած շրջանաւարտից քննիչ յանձնաժողովը քննութիւն կատարելէ ետքը, տայ այդ վկայականները։—Մշոյ վիճակին Ուսումնական Խորհուրդին նորոգ ընտրութեան յայտագիրը կարդաց և որոշեց արձանագրել, ի հարկին ըստ օրինի կատարելու համար հարկ եղած յարաբերութիւնները Վիճակին վերաբերեալ ուսումնական խնդիրներու մասին։ Ուսուցիչ Յարութիւն էֆ. Մկրտիչեանի բացիփոխեալ Հայ. Եկեղեցւոյ ձայնագրութեան դասագիրքը որոշեց վերստին քննութեան ենթարկել։ Պէօյիւքտէրէի Թաղական Խորհուրդը Սարըեարի Ս. Մեսրոպեան վարժարանի Հոգաբարձութեան ընտրութիւնը հաղորդած ըլլալով, որոշեց յառաջիկայ նամակ խորհրդակցութեան հրաւիրել նոյն Թաղական Խորհուրդի դիւանը ինչ ինչ տեղեկութիւններ առնելու համար։ Արձանագրեց այն 290 ղրշ.ի գումարը՝ որով Կեդրոնական Վարժարանի ուսուցիչները մասնակցած էին ի նպաստ ուսուցչաց Օգնութեան Սնտուկի հանգանակութեան, ընդհանուր գումարը հասցնելով 1497 ղրշ.ի։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Ս. Պատրիարք Հօր Տիրամօրն՝ հանգուցեալ Տիկին Եղիսաբէթ Օրմանեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցիս։ Սարգիս էֆ. Սիմոնեան և Մկրտիչ էֆ. Գօզանճեան 108 ական ղրուշ։

⁂

Ազգ. Հիւանդանոցիս Ս. Յակոբեայ Որբանոցի համար տարրական, միջին և բարձրագոյն դասընթացներու համար կարող, փորձառու և Ուսումնական Խորհուրդէն վկայեալ երեք դաստիարակ-ուսուցիչներու պէտք կայ. փափաքողք կը հրաւիրուին ներկայանալ Որբանոց, վկայական ի ձեռին։ 2—3

(Հոգաբարձութիւն)

ԱԶԴ

Յառաջիկայ կիրակի, 20 յունուար, Թաղիս բարեխօսուն քարոզիչ Տ. Ներսէս Վ. Դանիէլեան հանդիսաւոր Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ Թաղիս Ս. Կարապետ եկեղեցին մէջ։ Յաւարտ Ս. Պատարագի, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի ի հանգիստ հոգւոց երջանկայիշատակ ծնողաց՝ Վեհմ. Մաթէոս և Աբրիկ էֆ. Ուսեան հարազատաց։

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ
Ատենադպիր Վ. Ատենապետ
Թ. ՍՈՒՐԷՆԵԱՆ ԱՏԱՆԻԿ ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ
18 Յունուար 1902
Սկիւտար Նոր-Թաղ

ԱԶԴ

Պատուաւոր երիտասարդ մը, որ տեղեակ է Թուրքերէնի, Ֆրանսերէնի, Իտալերէնի և տոմարակալութեան, պատրաստ է դրագիր կամ որ և է պաշտօն ստանձնել առեւտրական կամ ուրիշ հաստատութեան մը մէջ։ Դիմել Արեւելքի Տպարանը։

ՄԱՍԻՍ
ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՄԱՍԻՍ Գրական և Քաղաքական Շաբաթաթերթի Գ. տարեշրջանի Գ. թիւը հրապարակ ելաւ այս առտու, հետեւեալ շահեկան բովանդակութեամբ.

«Ամօրփի»ները. Օ. ՉԻԹՃԷ ՍԱՐԱՖ.—ԽՌՈՎԱՆՔ (Նորավէպ) Շ. ՇԱՒԱՐՇ.—Տպաւորութիւններ ՎԱՀԱՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ.—Աշխարհի շրջանը Բէթի. ՍԴԷԼԼԱ.—Ցնորդութիւն (Ռօսթէլ) Յ. ՏԷՐ-ՅԱԿՈԲԵԱՆ.—Մանկագոյժ. Տիկին Եղիսաբէթ Օրմանեան. ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—Մեղեդին (Բանաստեղծութիւն) Ա. Կ. ԿԻՒԼՊԷՆԿԵԱՆ։

ՄԱՍԻՍի տարեկան բաժանորդագինն է, նախորդ երկու տարեշրջաններուն պէս, Կ. Պոլսոյ համար ՔԱՌՍՈՒՆ ղրշ. և գաւառներուն համար ՅԻՍՈՒՆ ղրշ.։ Արտասահման 12 ֆրանք կամ 5 րուպլի։ Խմբագրութեան կեդրոնն է Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան, թիւ 13։

Հեռագիրներ Այսօրուան

(Աժանս օբ Քոնսթանթինոբլը)

ՄԱՏՐԻՏ, 31 յունուար.—Կ. Պոլսոյ սպանիական դեսպանատան առաջին քարտուղար անուանուեցաւ Պ. Կոնէէնէք։

ԼՈՆՏՈՆ.—Էլմինէյէն կը հեռագրեն Տէյլի Թէլէկրաֆի թէ Պրիւս Հէմիլթըն զօրավարը պուէր բանակատեղիի մը վրայ յարձակելով եօթանասուն Պուէրներ գերի բռներ է։

ՉԷԹԻՆԷ.—Քսէնիա իշխանուհիին նշանախօսութեան լուրերը կը հերքուին։ (Այդ հերքումը, հաւանօրէն կը վերաբերի այն լուրին որուն համաձայն Քսէնիա իշխանուհին իբրեւ թէ կը նշանուէր Ռուսիոյ գահաժառանգին)։

ԲԱՐԻԶ.—Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովին մէջ վիճաբանութիւններ կատարուեցան ընկերվարական և պահպանողական ուսուցիչներուն դէմ եղած հալածումներու մասին հարցապնդումներուն վրայ։ Ժողովը ընդունեց բանաձեւ մը, որով կ'ընդունի կրթական նախարար Պ. Լէկի յայտարարութիւնները թէ որոշած է թոյլ չտալ որ քոլէժներու և վարժարաններու մէջ քաղաքականութիւնը մուտ գտնէ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Տէյլի Թէլէկրաֆ կ'իմանայ թէ հոլանտական ծանուցագրին համար Անգլիոյ տրուելիք պատասխանին մէջ ըսուած է որ Հոլանտայի կառավարութեան միջնորդը գործնական արդիւնք մը չունի, վասն զի պէտք պատերազմիկներուն և կամ Եւրոպայի մէջ անոնց ներկայացուցիչներուն անունով խօսելու հեղինակութիւն մը չկայ և թէ հոլանտական առաջարկութիւններ ալ չեն եղած։

—Կ'ըսուի թէ Անգլիոյ նախարարաց Խորհուրդը հաւանած է հոլանտական ծանուցագրին պատասխանին։ Լրագիրները կ'ըսեն թէ այդ պատասխանին պատճէնը ղրկուեր է Լ. [illegible] դեսպանին որ արտօնութիւն առնելէ ետքը պիտի հաղորդէ հոլանտական կառավարութեան։

—Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ պատերազմական նախարար Պ. Պրոտրիք, Հարաւային Ափրիկէի պատերազմին 5 միլիոն ոսկիի յաւելուածական վարկերագիրը ներկայացնելով, ըսաւ թէ մինչեւ 1 յունուար 1902 Հարաւային Ափրիկէի մէջ 237,000 զինուորներ կային։ Յարեց թէ կառավարութիւնը ամէն բան պիտի տայ Լորտ Քիչնէրի՝ կարելի եղածին չափ շուտով աւարտելու պատերազմը։

ՆԱԲՈԼԻ.—Ջիւնէն վերադարձող իտալական նաւատորմիղը հոս հասաւ և ջերմագին ընդունելութիւն մը գտաւ։

ՀՌՈՄ.—Լրագիրները կ'ըսեն թէ Վիլհէլմ կայսրը հեռագրեր է Նափոլիի գերմանական ընդհանուր հիւպատոսին՝ Իտալիոյ թագաւորէն արտօնութիւն խնդրելու գերման կայսրութեան կողմէ ներկայ գտնուելու այն արարողութեան որ վաղը պիտի կատարուի՝ Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորին կողմէ տրուելիք այցելութեան առթիւ՝ Մայրագոյն Արեւելքէն վերադարձող իտալական նաւաստիներուն։

(Աժանս Նասիոնալ)

ԼՈՆՏՈՆ.— Անգլիոյ նախարարները, այսօր, գումարուեցան։ Նիստը երեք ժամ տեւեց։ Թրանսվալի խնդիրը երկարօրէն քննուեցաւ։ Հեռագրական գործակալութեանց որ և է գիտելիք չեղաւ։

—Մանշի բոլոր ծովեզերքներուն վրայ սաստիկ փոթորիկ մը կը տիրէ։ Բազմաթիւ արկածներ պատահած են։

ՊԷԼԿՐԱՏ.— Սերպիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ Պ. Միլովանովիչ նախարարութեան անունով յայտարարեց թէ Սերպիա պիտի մերձենայ Ռուսիոյ ու Աւստրիոյ, մանաւանդ համար Պալքանեան խնդիրներուն նոր ակնարկներուն դէմ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Չին ամբողջութեամբ վճարեց՝ հատուցմանց տրուելիք առաջին ամսականը։

ԼՈՆՏՈՆ.—Էտուարտ թագաւորը, նախագահ Ռուզվելթի աղջկան Օր. Ալիսը հրաւիրեց ներկայ գտնուելու իր թագադրութեան հանդէսներուն։

ԲԱՐԻԶ.— Մանիլայէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Փիլիփփեան ըմբոստներ յանկարծակի պաշարեր են ամերիկեան ջոկատ մը և 10 հոգի սպաններ են անոնցմէ։

—Մարէն կ'իմանայ թէ Անգլիոյ կառավարութիւնը մերժած է տալու անցագիր ալ Հարաւային Ափրիկէ երթալիք պուէր պատուիրակներուն։

ՍԱԿԱՐԱՆ

Իրաւ է թէ օսմ. թղթերուն հետզհետէ բարձրանալուն պատճառները թուելով, կրկնութիւն մը ըրած պիտի ըլլանք, սակայն երբ ըսենք թէ՝ 1895էն ի վեր, առաջին անգամ ըլլալով օսմ. քոնսոլիտէն 28 ղրշ., այսինքն նոր գին եղաւ այս շաբթու և ըստ սովորութեան ծանուցանուեցաւ Սակարանի մէջ, թէ վերջապէս շաբթուն Կ. Պոլսոյ հրապարակէն ի՛նչ գիներով որ ալ ծախուեցաւ օսմ. քոնսոլիտէն, Լոնտոնի և Բարիզի Սակարանները գնեցին, կամ աւելի ճիշդը յափշտակեցին և թէ Անատոլըի երկաթուղիին նոր կերպարանք մը ստացած ըլլալը, Գոնիա-Պաղտատ-Պասրայի գիծին կայսերական իրատէն ելլելուն շնորհիւ, տպուած են գիներուն վրայ, կրկնութիւն մը չպիտի սեպուի կարծենք։ Ի՛նչ որ ամիս մը առաջ այս տողերուն մէջ ըսած էինք թէ սակարանական իրազեկ շրջանակներու մէջ ո՛չ աւելի բարձրանալու յոյս ունէին ևն., այսօր իրականացած է։ Եւ այսօր ալ—միշտ վերապահութեամբ—կ'ըսենք թէ նոյն շրջանակները ներկայ գիներով չեն բաւականանար, այլ օսմ. թղթերուն աւելի մեծ աղմուկի մը կը յուսան, այն նկատումով որ Վեհ. Սուլթանին երկրաշէն խորհուրդները երկրին բարգաւաճման և հետեւապէս Թուրքիոյ վարկին ո՛չ աւելի բարձրացման, որով և օսմ. թղթերուն հետզհետէ վրայ դնելուն մեծ դեր պիտի առնեն։ Երկաթուղին նմանապէս բաղդատաբար բարձր է, թէեւ ոչ Քոնսոլիտէի համեմատութեամբ։ Անգլիական Քոնսոլիտէն ալ, որ այսօր 94 37 կ'արժէ, շատ բարձր գին մը ունի ըսել է, երբ նկատի առնենք թէ այսչափ ժամանակէ ի վեր պատերազմը աժէշէնով միլիոններով եղած փոխառութիւնները, պատերազմին առթիւ, պէտք էր աւելի ազդէին անգլիական քոնսոլիտէի գիներուն վրայ։ Եւ Թրանսվալը ի՞նչ կ'արժէ գիտէ՞ք։ Լոնտոնի Սակարանին մէջ 5 անգլիական ոսկի և 31, Բարիզի մէջ 142 ուկէս ֆր., ու հոս ալ 136 ֆր., կը գտնեն, գին մը որ վեց եօթը տարի առաջ [illegible] Վիքսընտի օրերն ալ չեղաւ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Տ.	Օ. Օ.	28	6 1/8
Անձնեայ բացէք գին	»	28	7
Անձնեայ վաղ գին	»	28	38 1/8
Ռումէլի Երկթ. գաղ.	Ֆ.	110	— 1/2
Անձնեայ բացէք գին	»	111	— 7/8
Անձնեայ վաղ գին	»	110	— 3/8

ԲԱՑՈՒՄ 19 Յունուար

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Տ.	Օ. Օ.	28	8
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆ.	112	— 5/8
Օսմանիէ		—	
Թէժք		3	90
Օսմ. Պանքա		—	—
Իսթէմ ժէնէրալ ՕՊԷԼ.		0	10
Սոս. Օթ. Տոնս		0	12
Օսմ. Ռամակ. Ընկ.		3	60
Քլարմոն պաքանաթ		50	50
» հիմնադիր		1	40
» զոյգատեր		483	—
Թուրքեւ Կ. Պոլսոյ		465	—
Տզանքեզայ		185	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	33
Անգլիական ոսկի	»	110	04
Ռուս իմբէրիալ	»	91	—
Ֆլորին	»	[illegible]	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	04
Պէշլիք	»	96	20
Օսմ. ոսկի [illegible]	Օ. Օ.	8	61

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ. 31 Յունուար

Անգլիական Քոնսոլիտէ	94	37
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.	50	75
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. առաջ.	25	12
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. գաղ.	25	12
Օսմանեան Պանքա	13	25
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	39	—
» Մոնոպոլ	43	—
[illegible] 1888	83	—
Եգիպտեան Ունիֆիէ	107	75
Տէպիրս	104	—
Թրանսվալ	5	31
[illegible] Երկաթուղի	4	43
Փոխառութիւն	95	35 5/8

ԲԱՐԻԶ. 31 Յունուար

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		100	72
» » 3 1/2 %		102	90
Օսմ. Ռանթ, սէրի Դ.) առաջ.	Ֆր.	26	80
) գաղ.	»	26	05
» » » Բ.		—	—
» » » Գ.	»	28	25
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	581	—
Օսմանիէ	»	461	—
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	115	25
Օսմ. Մաքսատան	»	508	—
Օսմ. Թէժք	»	330	—
Եգիպտական Թիւրք 4 %		504	—
Սուէզ Ջրանցք		4010	—
Իտալական Ռանթ		100	35
Սպանական արտաքին	»	77	85
Թրանսվալ	»	142	—
[illegible]	»	95	120
Տզանքեզայ	»	8	50

ՎԻԷՆՆԱ. 31 Յունուար

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	»	239	50
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	195	50
Օսմ. Թէժք	»	290	—

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ Երեսը
Պոլսոյ կողմէ մասնաճիւղ չունի

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843 ին
Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ 687 ՄԻԼԻՈՆ Ֆրանք
Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւնները կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զուգակցեալ դրամագլուխ, ցման եկամուտ, եւայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք.—Առատաձեռն պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Ֆ. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Ինաեէթ խան, Վօյվօտա փողոց, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։ 579

ՋԵՐՄԱՄԻԶՈՒԹԵԱՆ
ԱՄԵՆԷՆ ԱԶԴՈՒ ԴԱՐՄԱՆԸ

Երիտասարդական զեղխութիւններէ առաջ եկած ջերմամիզութիւնն ու ամէն կարգի հոսումները եթէ անխնամ ձգուելով չի դարմանուին, սոսկալի հետեւութիւններ կ'ունենան և մինչեւ իսկ որդեծնութենէ կը զրկեն զմարդ։ Թէ նոր սկսած և թէ հինցած ՋԵՐՄԱՄԻԶՈՒԹԻՒՆՆ անվնաս կերպով ու հիմնապէս բուժելու համար ՍԱՆԹԱԼ ՍԱԼՕԼԷ ԷՄՄՐԻ անուամբ դեղ մը հնարուած է որ բնաւ ստամոքսը չխանգարելով կարճ ժամանակի մէջ կատարելապէս կ'անհետացնէ հիւանդութիւնը, առանց հետք մը ձգելու։

Ջերմամիզութեան համար թէեւ շատ մը դեղեր կան, բայց անոնք ստամոքսը խանգարելէ և միզանցքն ու ամորձիքները ուռեցնելէ և հիւանդին յուսահատեցնելէ ուրիշ բանի չեն ծառայեր. մինչդեռ ՍԱՆԴԱԼ ՍԱԼՕԼԷ ԷՄՄՐԻ բոլորովին զերծ է այս անպատեհութիւններէն։ Հետեւաբար անոնք որ այս կարգի ծածուկ հիւանդութեանց ենթակայ են ու չեն փութար այս գիտական մեթոտով պատրաստուած դեղը գնել, պարապ տեղը ժամավաճառ կ'ըլլան և ուղղակի կը փճացնեն իրենց առողջութիւնը։

Սանդալ Սալօլէ Էմմրին կը ծախուի մայրաքաղաքիս և գաւառներու մեծ դեղարաններն ու դեղի մթերանոցները։ Զգուշացէք անուններու նմանութենէն. ԷՄՄՐԻ անունը փնտռեցէք։

Կը ծախուի Եէնի Ճամիի քովը Քեազիմ պէյի, Սուլթան Համամ Մէզիթի, Լի օս, Պօն Էլիոնօ դեղի մթերանոցներն ու Պօ[illegible] [illegible] դեղարանը։
789 5—52

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Տ° Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԷՐԱ 396
(Տանճի գարեջրատան վրայի յարկը, նշեղ Զղպուճեանց դէմը)
Կատարելագործուած գործիքներով [illegible] ակռաները մէկ անգամէն [illegible] [illegible]
Նորաձեւ ակռաներ, [illegible] ոսկեպատ [illegible] [illegible] կը պատրաստուին, [illegible] դէմքի [illegible] [illegible]
[illegible]
Տ. Գ. [illegible] առաւօտ (մինչեւ կէս օր) [illegible] (մինչեւ կէս գիշեր) [illegible]
Տանը.—[illegible] 187

ՈՍԿԵՐԻՉ ԳՈՒՍԹՕՖԼ
ՄԵՂԱՆԻ ՍՊԱՍՆԵՐ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԲԱՐԻԶԻ ՄԷՋ
56, Ռիւ տը Պօնտի
Ապրանքներու ցանկին առաքումը ձրի

ՊԱՀԱՆՋԵԼ
ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ՄԱՐԳԱՆ
Եւ Գուսթօֆլը անունը ամբողջ գրերով

Կրկին արծաթազօծում
բոլոր տարակներու
Ապրանքներու ցանկին առաքումը ձրի

Ի վաճառ կը ՊՈԼԻՍ գլխաւոր վաճառատանց մէջ ԻԶՄԻՐ Ժ. Ժէօրժիատէս
47, Ռիւ Տրօնշ ՍԷԼԱՆԻԿ Բէր Լամ վաճառատուն ՊԷՐՈՒԹ Մէյիր և Մասսէ

Կաթիլներու մէջ ամփոփուած
ՊՐԱՎԷԻ ԵՐԿԱԹ
FER BRAVAIS
Ամենէն ազդեցիկ դեղն է
Անարիւնութիւնը, դեղնութիւնն ու տժգունութիւնը բուժելու։ Ոչ անախորժ համ ունի եւ ոչ ալ հոտ. աշխարհի բոլոր բժիշկները կը յանձնարարեն Ֆէր Պրավէն։
Պնդութիւն չի տար։ Ակռաները չի սեւցըներ։ Կարճ ժամանակի մէջ կու տայ Առողջութիւն, Կայտառութիւն, Ոյժ եւ Գեղեցկութիւն։ Կեղծերէն զգուշանալ։ Կը ծախուի թէ կաթիլ եւ թէ դեղահատի ձեւով ամէն դեղարաններու, մթերանոցներու մէջ։
Մթերանոց, Թիւ 130, Լաֆաեէթ փողոց, Բարիզ

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ
HUNYADI JANOS
Անմիջական, ապահով եւ դիւրին կերպով կ'ազդէ
Տիեզերահռչակ համբաւ
ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ
Պահանջելու է հետեւեալ անունը պարունակող պիտակով շիշեր
ANDREAS SAXLEHNER
Կը ծախուի գլխաւոր դեղավաճառներուն և դեղագործներուն քով։ 387

ՄԱԹԻՔՕ ԿՈՒՄՕ ԵՒ ԸՆԿ.
ԴԵՂԱԳՈՐԾ Ի ՓԱՐԻԶ
MATICO de GRIMAULT & Cie

ՄԱԹԻՔՕՅԻ ՆԵՐԱՐԿՈՒՄ
Մի միայն Բիւրէ Մաթիքօյի տերեւով պատրաստուած այս ներարկում մէկ քանի տարիէ մէջ տերեւական համբաւ ստացած է։ Կը դարմանէ քիչ ժամանակի մէջ ամենէն յամառ միզատապները։

ՔԱՓՍԻՒԼ ՄԱԹԻՔՕ
Անխուսափելի արդիւնք սերմնահոսութեան դարմանման համար, առանց երբէք յոգնեցնելու ստամոքսը, ինչպէս կ'ընեն բիւեկնոյ յայծ խէժի քարուրները։ Կը գործածուին նաեւ հինցած հիւանդութիւններու համար։

Փարիզ, 8, Վիվիէն փողոց, և գլխաւոր դեղարանաց մէջ։ A.

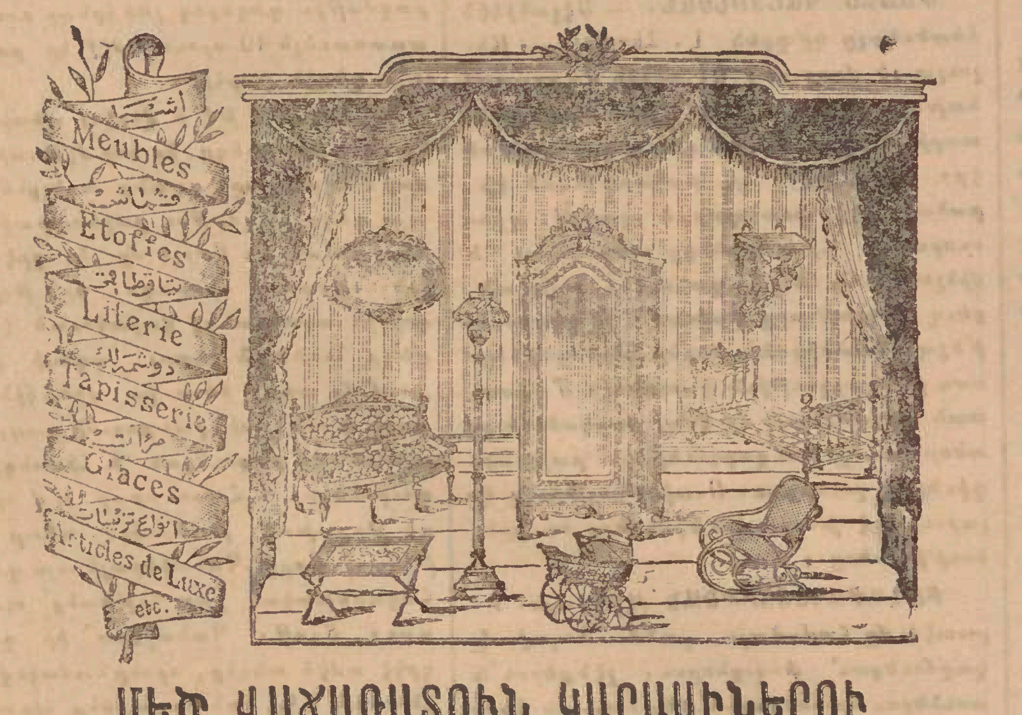

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ
ԺՈՐԺ ԲՍԱԼԹԻԻ
ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ԿԱՀԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ
Բէրա, Գապրիստան փողոց, քաղաքապետութեան շէնքին դիմաց
ՎԱՃԱՌՈՒՄ
Ննջասենեակներու, սրահներու, ճաշարաններու յատուկ կարասեաց, Ամերիկեան կարասիներ։ Իտալիոյ միացեալ գործարաններու կարասիներու մթերանոց (գործարանի գնով վաճառում)։ Ամբողջական կահաւորում տուներու, պանդոկներու, գրասենեակներու, եւայլն։
744 ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆ 33—52

BULGARIA
ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ
ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՐՏՕՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱՌԱՋԻՆ ԸՆԿ.
Հաստատուած Ռուսճուք
Դրամագլուխ եւ պահեստի գումար՝
6,000,000 Ֆրանք
Ապահովագրութիւն կարասիներու, կալուածներու, ապրանքներու ևայլն, Կ. Պոլսոյ և գաւառներուն մէջ, ազատ պայմաններով և նպաստաւոր սակագիններով։
Մասնաւոր ապահովագրութիւն [illegible] և ճարտարագործներու համար։
Կեանքի և աղջաց համար դրամագլուխ պատրաստելու ապահովագրութիւն։
Վնասուց անմիջական ու առատաձեռն հատուցում։
Ընդհանուր գործակալութիւն, Կ. Պոլիս, Վօյվօտա փողոց, Գավաֆեան խան։
Լիազօր վարիչ Ընդհ. Գործակալ
Տ. Ս. ՄԱՆՈՒԳԵԱՆ Ժ. Պ. ՔԱԶԱՐԵԹՕ
Ընկերութեան դրամատունը Քրէտի Լիոնէ

COMP[illegible] RUSS
NAVIGATION A VAPEUR ET [illegible] COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible]
22 4 [illegible]
23 5 [illegible]
[illegible]
[illegible] 24 6 [illegible]
[illegible] 24 6 [illegible]
[illegible]
Ո. [illegible] 25/7 [illegible]

ԹԻ ԿՐԷՇԱՄ
ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. Ի ԼՈՆՏՈՆ
Ընկերութեան դրամագլուխը 31 դեկտ. 1898ին
162, 924, 140 ֆրանք
Տարեկան եկամուտ, ապահովագրութիւններ և շահ՝ 31 դեկտեմբեր 1898ին
29, 765, 473 ֆրանք
Ընկերութեան հաստատութեան թուականէն՝ այսինքն 1848է ի վեր, ապահովագրեալներու եղած վճարումներ, կենսաթոշակ, ևն.
362, 858, 507 ֆրանք
1898 տարուան մէջ ընկերութիւնը 6619 պոլիսներ տուած է որոնք 58,680,000 քառանի դրամագլուխ մը կը ներկայացնեն։
Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝ Պ. Պ. ԵՏՈՒԸՐՍ ԵՒ ՈՐԴԻ, Պոլիս, Մէյտանճըք փողոց, Ալալէմճի խան։
Միջնորդներուն լաւ վարձատրութիւն պիտի ըլլայ։
Փոխ-գործակալութիւն, Ղալաթիա, Մէյմէնէթլի խան։

ՔՈՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻ
Ամէն [illegible] [illegible] անգամ մը կը մեկնի Լիվերփուլ [illegible]
[illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօն.
Իվէրնիա	13900	Սիլվանիա	559?
Սաքսոնիա	13900	[illegible]	434
Լուքանիա	12952	[illegible]	3329
Քամփանիա	12950	[illegible]	294?
Ումպրիա	8345	[illegible]	2331
[illegible]	8128	[illegible]	238?
[illegible]	8120	[illegible]	355?
[illegible]	7392	[illegible]	313?
[illegible]	7369	[illegible]	161

Դիմել առ ԺՕԼԻ Ե. ՍԻԿԸՐ
Joly et Seager
Մէյմէնէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Թոփու Մումճուօղլու փողոց։

[illegible]
[illegible] ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible]
[illegible]
Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹԹԷԼ և ԸՆԿ.
[illegible] խան
[illegible] և ԸՆԿ.
194 31, [illegible] Լեւոն [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

Հօրաշիօ չոգենաւը, նաւապետ Թրօֆթ, ընդհանուր վաճառքով հոս հասած պարպած և Օտեսա ուղղուած է։
Վօլթուռնօ չոգենաւը, նաւապետ Հէյզ, ընդհանուր վաճառքով հոս կը սպասուի փետրուար 7ին։
Դիմել առ գործակալ Տ. ՀԱՄ ԵՒ ՈՐԴԻ
[illegible] 277

[illegible] ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible]
Ն. ԲՈՒՖԷ ԵՒ ԸՆԿ.
[illegible]
Փետր. 3ին Սեռէաս, Անատ. եզերքէն
[illegible]
Փետր. 4ին Սեռէաս, ուղ. Մարսիլիա
[illegible]
[illegible] 245 Ֆրանք. [illegible]
175 Ֆրանք. Տեղեկութեանց համար, դիմել [illegible]
[illegible] 516 Բ. [illegible]
[illegible]

— 43 —

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

ԲԱՐԵՍԻՐՏՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ԺԵ.

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Մահուան ժամուն մէջ ի՞նչ բանէ կրնայ զարհուրիլ նա որ լաւ ապրած է ու կը վստահի Աստուծոյ արդարութեան վըրայ։ Ցաւօք պիտի սխալինք անտարակոյս ու ծանրապէս, որովհետեւ մեզմէ ոչ ոք անսխալական է. բայց Աստուած պիտի դատէ մեր դիտաւորութիւնները, ու մենք կը հաւատանք անոր գթածութեան։— Կ'ուզե՞ս, կ'ըսեն Պարսիկները, որ գերեզմանին գիշերը քեզի համար ունենայ ամենապայծառ ցերեկուան փայլը։ Այս կեանքէն իսկ վառէ բարի գործերուն ջահը, որ քեզ պիտի կանխէ միւս աշխարհին մէջ։»

Հերտըր, գերման իմաստասէր մատենագիրը իր յառաջաբանականներէն մէկուն մէջ, կը պատմէ թէ մարդ մը երեք բարեկամ ունէր, երկուքը մանաւանդ շատ սիրելի էին իրեն, երրորդը, որչափ որ անկեղծօրէն սէր կը տածէր անտարբեր էր իրեն համար։ Օր մը, մեծ ոճիրով մը ամբաստանուած ըլլալով արդարութեան առջեւ կոչուեցաւ։— Ձեզմէ ո՞րը, ըսաւ, կ'ուզէ ինծի հետ գալ իմ անմեղութեանս մասին վկայելու համար։ Իր բարեկամներէն առաջինը ներում խնդրեց անոր հետ չկրնալ ընկերանալուն համար, ըստ որում ուրիշ գործեր կ'արգիլէին զինքը։ Երկրորդն անոր հետեւեցաւ մինչեւ դատարանին դուռն ու հոն՝ ետ դարձաւ դատաւորին բարկութենէն վախնալով։ Երրորդը, որուն վրայ ամենէն քիչ վստահութիւն ունեցած էր, ներս մտաւ ու այնչափ համոզկեր ապացոյցներ ի մէջ բերաւ անոր անմեղութիւնը հաւաստող, որ ամբաստանեալն անպարտ արձակուեցաւ, ստանալով հանդերձ իր հատուցումը։

Մարդ երեք բարեկամ ունի աշխարհիս մէջ։ Ասոնք ի՞նչպէս կը վարուին մահուան ժամուն, երբոր կոչուին գերագոյն դատաւորին առջեւ։ Դրամը, անոր կաթոգին բարեկամը, ամենէն առաջ կը լքանէ զայն ու չերթար անոր հետ։ Իր ազգականներն ու բարեկամներն անոր կը հետեւին մինչեւ գերեզմանին դուռները, ու կը վերադառնան իրենց բնակարանները։ Երրորդը, որուն վրայ մտածելու հազիւ թէ առիթ ունեցած է, անոր բարեգործերն են, որոնք միայն անոր կ'ընկերանան մինչեւ դատաւորին գահուն առջեւ, կը կանխեն զայն, նպաստաւոր վկայութիւն կու տան և գթութիւն ու շնորհ կը գտնեն։

Անշահախնդրութիւն ըլլալով բոլոր մարդոց նշանաբանը, այս բառը՝ որ կ'օծտէ զանոնք, պարտէր համախմբել։ Ի՞նչ պատճառ կայ որ անձին սէրն ու դրամին սէրն այնչափ շատ անգամ տարամերժեն միւս սէրերը։ Ապաքէն մարդ չուզեր ինքնիրմէ անջատուիլ, ու ինչ որ մեզ ամենուս կը պակսի աւելի կամ նուազ չափով, անշահախնդրութիւնն է ան։ Այս անունն առաքինութեան հոմանիշ է գերազանցօրէն, կ'ամփոփէ իմ մտածումս բովանդակ, կը նշանակէ ազնուագոյն տենչանքներուն բարձրակէտը։ Ֆօնթընէլ կ'ըսէր «Անշահախնդիր ըլլալու նորաձեւութիւնը չպիտի երբեւիցէ բնաւ»։ Աշխատի՛նք անոր ապացուցանելու թէ մարգարէ չէր ինքը։ Անտրիօ կ'ըսէ, «Ինքն իր մէջ ապրիլ՝ ոչինչ կ'արժէ. պէտք է ուրիշին մէջ ապրիլ։ Որո՞ւ կրնամ օգտակար, հաճելի ըլլալ այսօր, ահա զայն պէտք է ըսել մտովի ամէն առաւօտ։ Իսկ երեկոյին, երբ կ'ամփոփուի երկնքին պայծառութիւնը, երանի՜ անոր՝ որուն սիրտը պատասխանած է ցած ձայնով, Վերջացող օրը չկորսուի, շնորհիւ իմ խնամքներուս, մարդկային դէմքի մը վրայ տեսայ հաճոյքի մը հետքը կամ նեղութեան մը մոռացումը։»

Բարիքները կ'աճին բաժնուելով, կ'ըսեն. պատահմամբ սա է մեր հակադրութիւններուն (antithèse) ամէնէն բանաւորը։ Միշտ ուրիշներուն վրայ մտածել ու իր բարօրութեան մասնակից ընել զանոնք, ամէն բանի մէջ իր դրամագլուխն աւելցնելու ամենէն ապահով մէկ միջոցն է նաեւ։ «Ամբողջը չարժեր կէսը», ըսած է զգայուն առակախօս մը։ Ինչ որ կը յապաղենք մեր ներքնական վայելքներէն, զայն կ'աւելցնենք մեր բարոյական ուրախութիւններուն վրայ, ու ասոր մէջ տոկոսը աւելի բան մը կայ։ Միայն, զգուշանանք բարի գործերուն պարագաներէն։ Լաւ վարուած ըլլալով հանդերձ՝ մարդ կրնայ խաբուած ըլլալ կամ ուրիշները խաբելու փորձ փորձած ըլլալ, եթէ ինքն իր վրայ միայն խորհած է։ Քըննե՛նք ուրեմն մեր հոգին։ Անոր մէջ յստակօրէն տեսնելու համար թէ ի՛նչ է մեզ ոգեւորող շարժառիթը։ Բարի համարուած ամէն գործ բարի չեն հաւասարապէս, ու մեծագոյն մասը կը յայտնուին այնպիսի երեւոյթով մը՝ որ ճշմարիտ չէ։ Եթէ ուրիշները կը սխալին այս մասին, մենք ալ չսխալելու քաջութիւնն ու ողջմտութիւնն ունենանք։ «Բարիք գործել ըսած է Պալզաք, չի նշանակեր դրամ հանել պարտքուն քսակէ մը այլ կը նշանակէ զրկումներու տոկալ՝ իր մեծանձնութեան պատճառաւ, կը նշանակէ նեղուիլ իր բարերարութեան առթիւ, մանաւանդ կը նշանակէ ազնուութիւն ստանալ։ Երկինք կ'անգիտանայ այն գթասիրութիւնը՝ որ ոչինչ կ'արժէ։»

Պարսիկ իշխան մը, իր կեանքի վախճանին մէջ, ուզելով իր հաշիւները կարգադրել իր խղճին հետ, հետեւեալ կերպով կը թուարկէր իր բարեսիրական գործերը։

«Զօրս քսակ՝ Ասպահանի դպրոցին, երեք քսակ՝ Դաւրիզի, նաեւ վեց թումէն՝ արքակրօն տերվիշի մը, որպէս զի իմ դիտաւորութեանս համար՝ օրը երեք անգամ աղօթք ընէ, ու հինգ թումէն՝ ժողովուրդին բաշխուած բժժանքներուն համար։ Վերջապէս շաբաթը մէկ նկանակ իմ դրացուհիս, որ իր աղքատիկ վիճակին մէջ՝ որբ մը կը մեծցնէ։» Մինչդեռ իր սրտին ուրախութեան մէջ այս զանազան գումարները կը գրէ, Տիրոջ աչքին առջեւ կը տեսնէ թէ վաղվաղուն մատներ կը ջնջեն իր գրածները բոլոր առնել վերջին յօդուածը։— Պարսիկը, բարկութենէն բոցավառած, ետ կը դառնայ պատժելու համար այն լրբը՝ որ կը խանգարէ իր հաշիւները։ Անկեթէ ոգի մը, եթերային պատմուճան մը զգեցած, հակած էր իր ետեւը։ «Ես, ըսաւ, Աստուածուստ ուղարկուած եմ անոր գահուն ստորոտը տանելու համար ամէն բարեսիրական գործ՝ որ անշահախնդիր սրտով մը եղած զոհէ մը անոյշ հոտին նման, կը կրկնապատկէ անոր հեղինակին արժանիքը։ Ինծի տրուած հրահանգներուն համաձայն, ուղղեցի քու հաշիւներդ։»

Պէտք կա՞յ հիմա կանխաւ հերքել առարկութիւններն անոնց՝ որոնք կը ձգտին յուսալքել կամ գէթ անդադարձելի չվանդել իրենց բարիքներն ու իրենց առաքինութիւնները։ Երբ բարեսիրտ ըլլանք կ'ըսեն անոնք, ո՞վ կը հաւաստէ զմեզ թէ մեր բարերարեալներն ալ բարեսիրտ պիտի ըլլան։ Եթէ ոչինչ կ'երաշխաւորէ փոխադարձութիւնը, ուրեմն բարեսրտութիւնը խաբկանք մըն է, մեծագոյն մասն ա՛յն մարդերուն՝ որոնց օգնած, նպաստած ենք, պիտի ընդվզին մեզ դէմ. առաջ անտարբեր էին, հիմա թշնամի պիտի ըլլան։ Ապերախտութիւնը որուն հետ կ'երեւի թէ ուզած չէք կարգադրել ձեր հաշիւը՝ այնպիսի ընթացիկ մոլութիւն մըն է՝ զոր անձնիւր ոք կը ծպտէ ըստ իր քմաց և որուն համար ոչ ոք կը հաւանի յանցապարտ ճանչնալ ինքզինքը։ Կու գայ միշտ վայրկեան մը՝ ուր բարերարը յանցանքներ կ'ունենայ. արդարութիւնը կը պահանջէ որ քաւէ զանոնք։ Մարդիկ կը հետաքօտեն անոր շարժառիթները, կը վիճաբանին անոնց վրայ. Մինչեւ իսկ շատ անգամ, աւելի անձնդիր ըլլալու համար, այլեւ այլ մեկնութիւններ կու տան, ու վերջապէս հաւաստի կ'ըլլան թէ մեծ արժանիք չկար անոր ըրածին մէջ։

(Շարունակելի)